

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Podmínky pro tělesnou výchovu a sport
odsouzených žen
ve Věznici Světlá nad Sázavou**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Pavel Tilinger, CSc.

Zpracovala:

Vladimíra Krajíčková

Praha, červen 2007

Abstrakt

Název diplomové práce: Podmínky pro tělesnou výchovu a sport odsouzených žen ve věznici Světlá nad Sázavou

Cíle práce: Cílem práce bylo popsat, zdokumentovat a zhodnotit podmínky pro sportovní programy v ženské Věznici Světlá nad Sázavou. Dále pak zjistit celkovou účast odsouzených žen v nabízených sportovních programech věznice a jejich motorickou úroveň. Na závěr pak porovnat jejich výsledky s normální populací žen.

Metoda práce: Zjištění podmínek pro tělesnou výchovu a sport bylo provedeno dotazníkovou formou mezi jednadvadesáti odsouzenými. Motorická úroveň odsouzených byla testována dle standardizovaného UNIFITTESTU u osmdesáti žen, které jsem rozdělila do čtyř skupin po dvaceti a srovnala výsledky s normální populací žen.

Výsledky práce: Výsledky motorických testů ukázaly, že všechny testované skupiny odsouzených žen dosahují v průměru nižších výsledků než civilní obyvatelé. Celkově ve věznici sportují dvě třetiny odsouzených. Nejoblíbenějším sportovním programem jsou sportovní aktivity. Podmínky pro sport ve věznici jsou hodnoceny jako dostačující.

Klíčová slova – sport, ženy, věznice, program zacházení, zdatnost odsouzených, podmínky ve věznici

Abstract in English

The title of the diploma thesis: Conditions for psychical training and sport of the convicted women in the Prison Světlá nad Sázavou

Goal of the thesis: the goal was to describe, document and evaluate conditions for sport programs in the women Prison Světlá nad Sázavou. And further to find out the overall participation of the convicted women in sport programs offered by prison and to describe their motive – power level. In conclusion I compared their outcomes with outcomes of civil population of women.

Method of the thesis: Finding out of the conditions for physical training and sport was done by questionnaire method among 91 convicted women. The motive – power level was tested on 80 convicted in accordance with standardized test called UNIFITTEST. The women under the test were divided into four groups; in each one were about 20 women. And their outcomes were compared with civil population of women.

Outcomes of the thesis: Outcomes of the motive – power tests illustrate that all groups of the convicted women under test achieve in average lower outcomes than civil inhabitants. Generally two thirds of the convicted in this prison do the sport. The most popular sport program is activity called sport activities. The conditions for sport in prison are evaluated as sufficient.

Key words: sport, women, prison, treatment program, motive – power level of convicted women, condition in prison,

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma: tělesná výchova a sport odsouzených žen ve Věznici Světlá nad Sázavou vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Praze, 30.6.2007

.....
Vladimíra Krajíčková

Poděkování:

Děkuji Doc. PhDr. Pavlu Tilingerovi, CSc., vedoucímu diplomové práce za poskytnutí konzultací, cenných rad a připomínek. Dále děkuji všem zaměstnancům věznice, kteří mi poskytli materiály a rozhovory.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Žena ve výkonu trestu odnětí svobody.....	10
3. Resocializace žen ve výkonu trestu odnětí svobody.....	12
3.1 Tělesná výchova a sport jako jeden z prostředků resocializace.....	15
4. Historie a charakteristika Věznice Světlá nad Sázavou.....	17
5. Realizace programu zacházení.....	19
5.1 Členění programu zacházení.....	20
5.2 Skladba aktivit programu zacházení ve Věznici Světlá nad Sázavou.....	21
6. Speciální oddělení věznice.....	22
6.1 Výstupní oddělení.....	22
6.1.1 Výkon trestného opatření u mladistvých.....	23
6.2 Specializované oddělení pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí.....	25
6.3 Oddělení bezdrogové zóny.....	27
6.3.1 Program zacházení na bezdrogové zóně.....	28
7. Výzkumná část.....	30
7.1 Cíle a úkoly	30
7.2 Metodika práce.....	30
7.3 Popis a způsob provedení motorických testů.....	31
7.4 Somatická měření.....	33
7.5 Testování hypotéz.....	35
8. Výsledky a diskuze.....	36
8.1 Podmínky pro tělesnou výchovu a sport ve věznici	37
8.2 Vyhodnocení dotazníků	38
8.3 Nabídka a účast v nabízených sportovních programech.....	45
8.4 Výsledky somatických měření.....	47
8.5 Výsledky testování.....	49
8.6 Hodnocení významnosti rozdílů ve výkonech mezi populací a ods. ženami.....	58
9. Závěry	63
10. Literatura.....	65

Přílohy

1 Úvod

Sport je důležitým prvkem v životě všech lidí a sportovní činnost odsouzených považují za významný prvek napomáhající jejich resocializaci. Sport by měl pěstovat takové vlastnosti jako cílevědomost, vytrvalost, houževnost a odolnost. Dále přispívá k uvolňování stresu a napětí, jež je u odsouzených vyvoláváno dlouhodobým pobytem ve věznici, zejména na jedné ubytovně. Napomáhá zbavit se celkové tenze a je prevencí vzniku depresí. Na sport odsouzených žen jsem se zaměřila nejenom proto, že studuji na Fakultě tělesné výchovy, ale také proto, že sport považuji za významnou součást životního stylu, výchovy a vzdělávání.

Práci na téma tělesná výchova a sport odsouzených žen ve Světlé nad Sázavou jsem si zvolila, protože v této věznici pracuji jako vychovatelka a kdokoliv z nás či našich blízkých se někdy může ve vězení ocitnout. Představy o životě vězňů, jejich denním režimu a hlavně to, jak trest odnětí svobody prožívají, jsou u běžné populace často zkreslené. Pobyť ve vězení znamená nejen ztrátu svobody ve smyslu omezení volného pohybu, ale nese s sebou i další strádání v oblasti mnoha osobních potřeb, mezi něž patří i nezbytnost pohybu.

Věznice Světlá nad Sázavou přitahuje pozornost široké veřejnosti, médií, studentů i odborníků. Svědčí o tom také velký počet hostů, často i zahraničních, kteří ji hojně navštěvují. Důvodů, proč se tak děje, je několik. Jednak jsou zde umístěny výhradně odsouzené ženy, a dále zde funguje specializované oddělení pro odsouzené matky nezletilých dětí. Jedná se o nejmladší a nejmodernější ženskou věznici v České republice. Prvními klienty však nebyly ženy, ale muži, kteří se podíleli na rekonstrukci dřívějšího areálu školy v přírodě. Současná kapacita věznice je pět set dvacet míst. Věznice Světlá nad Sázavou je tak největší ženskou věznicí v České republice z hlediska kapacity odsouzených žen.

Všeobecná pozornost veřejnosti je zaměřená více na problematiku výkonu trestu mužů, protože ženami je tvořena podstatně menší část vězeňské subkultury. Situace odsouzených žen se v mnoha ohledech liší od situace vězněných mužů a je zajímavé jim tak věnovat zvláštní pozornost. Ženy se ve výkonu trestu těžko vyrovnávají s faktem odloučení od svých rodin. Jsou více citlivé, méně samostatné a více vyžadují pozornost zaměstnanců.

Tato diplomová práce je členěna do několika částí. Nejprve se zabývám problematikou ženy ve výkonu trestu odnětí svobody a jejich resocializací. Následující kapitolu věnuji historii a charakteristice Věznice Světlá nad Sázavou, představení programu zacházení a jeho členění, sestavování a skladbě programu zacházení ve věznici. Dále popisuji speciální oddělení ve věznici – výstupní oddělení, oddělení bezdrogové zóny a specializované oddělení pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí. Ve výzkumné části jsem stanovila dílčí cíle, úkoly, metody, a způsob provedení dotazníkových šetření, motorických testů a somatických měření. Ve výsledkové části jsem zhodnotila naměřené výsledky a sledovala, co znamenají vzhledem k dílčím výzkumným otázkám a cílům výzkumu. Tato zjištění pak shrnuji v závěru práce, následují přílohy.

Cílem práce bylo popsat, zdokumentovat a zhodnotit podmínky pro sport v ženské Věznici Světlá nad Sázavou. Dále pak zjistit celkovou účast odsouzených žen v nabízených sportovních programech věznice a jejich motorickou úroveň. Na závěr pak porovnat jejich výsledky s normální populací žen.

2 Žena ve výkonu trestu odnětí svobody

Vězení je prostor se zcela specifickými pravidly a nařízeními, která upravují každý detail života vězňů: vycházky, stravování, ubytování, korespondenci, zdravotní péči, osobní hygienu, nákup potravin nebo návštěvy. Již v 17. století se objevily první systémy klasifikace a rozdělování vězňů podle typu trestného činu, doby odsouzení, recidivy a pohlaví (Nedbálková, 2006). Instituce vězeňství byla od svého vzniku provázena kritikou a snahami o reformu. V 19. století ve Velké Británii došlo ke vzniku samostatných vězení pro ženy, jež byly doposud drženy ve věznicích pro muže (Nedbálková, 2006).

Pro ženy, účastníci se páchání trestné činnosti, je většinou charakteristický určitý sociální původ. Pocházejí z rodin s nízkou sociokulturní úrovní. Avšak podle průzkumů uskutečněných Westem (1994) se může jednat o ženy, jež nabyly přesvědčení o ztracení smysluplnosti svého života. Mohou být drogově či alkoholově závislé; pokud vyrůstaly v neuspořádaných poměrech. Je možno očekávat, že jejich osobní pocity budou přenášeny zpětně do jejich životního stylu. Z toho všeho mohou vzniknout určité pocity ohrožení, ublížení a na jejich základě lze předpokládat objevení a realizaci nejrůznějších tužeb, které v krajním případě mohou vyústit i v touhu ublížit či zabít. Někdy však mnohé z pachatelek trestných činů vyrůstaly bezproblémově a jejich dosavadní život se skládal pouze z pozitivních zkušeností, které utvářely osobnost delikventky (Moravcová, 2005).

Reakce žen na uvěznění je jiná než u mužů, pro něž tento stav neznamená bezprostřední ohrožení některých aspektů života. Vztahy mužů k jejich manželkám, družkám, dětem, rodičům i přátelům v mnoha případech vytrvají a přežijí odloučení. Rodinné vztahy žen vězení téměř vždy výrazně naruší či dojde k jejich úplnému rozpadu. Pověst žen, které se vracejí z vězení, je mnohem horší než pověst mužů ve stejné situaci. Ženy určitě prožívají tíživěji výkon trestu, omezení své svobody, absenci citových vazeb a vztahů, odloučení od dětí i rodičů. Ženy přicházejí o víc a potýkají se rovněž s většími traumaty, depresiemi, citovou a sociální deprivací (Pokorná, 2005).

Odloučení vězněných žen od dětí je obecně považováno za výrazně deprivující faktor pro obě strany – matku i dítě. I přesto, že ženy mají se svými dětmi v rámci možností častý kontakt, dochází k výraznému narušení vzájemných vztahů. Častým projevem ve vězeňských zařízeních pro ženy je lesbismus. Má různé formy a odehrává se na různých úrovních. Výskyt homosexuality u žen je vyšší než u mužů a je dán zvýšenou potřebou emočních vazeb. Homosexualita mezi ženami vede ke vzniku konfliktů, které

jsou způsobeny žárlivostí a rivalitou. Na druhé straně se homosexualita u žen vyznačuje trvalejšími vazbami než u mužů a nižší promiskuitou. U odsouzených převažuje nepravá (získaná) homosexualita jako náhražka normálního sexuálního vztahu (Pokorná, 2005).

Jak uvádí West (1994), aby byla rozvíjena osobnost odsouzených, je zapotřebí vytvoření specifických podmínek, jež jsou spojeny zejména s uplatňováním a respektováním odůvodněných pravidel, která jsou odsouzeným jasná, v případě jejich porušení se respektuje intervence personálu, základních lidských potřeb, vztahů mezi vězni a personálem, které by měly být čitelné a stálé, aktivit typu sport, zaměstnání, vzdělávání, náboženská činnost aj.

Ve věznicích je v současné době poměrně značný počet žen pohybujících se na hranici gramotnosti, s totální absencí základních dovedností, jako je čtení, psaní a počítání. U mnohých z nich není možné najít ani existenci nějaké zkušenosti s návštěvou školy; u některých byla školní docházka spojena s neúspěchy v jejím průběhu. Podpora vzdělávání by měla vycházet ze strany vězeňského personálu, zejména té části, která se účastní na samotném vzdělávacím procesu. Úsilí vzdělávat by mělo směřovat nejen do oblasti samotného průběhu trestu, nýbrž zejména do budoucnosti, k uplatnění v životě po propuštění (Pokorná, 2005). Společství žen ve věznici je mnohem rozmanitější než ve věznici pro muže. Rozdílnost vzdělanostní a sociální úrovně je mnohem výraznější než u mužů. Tato okolnost společně s vyšší emocionalitou žen je terénem pro vytváření konfliktů a napětí. Ženy mnohem dramatičtěji prožívají vzájemné vztahy, přátelství i nepřátelství a citlivěji reagují na podněty z vnějšího světa a z rodiny.

Nejnovější kriminální statistiky potvrzují, že zastoupení žen mezi pachateli trestných činů je v České republice v posledních letech nízké – kolem 5 % ze všech stíhaných, obžalovaných a odsouzených pachatelů (Nedbálková, 2006). Nejčastěji jsou ženy stíhány policií za tzv. hospodářskou kriminalitu. Jak uvádí Novotný a kol. (2004), je každá čtvrtá pachatelka známá policii stíhána za tento druh kriminality. Ženy představují cca 1/4 ze všech stíhaných pachatelů kapesních krádeží. Jejich skutečný počet je však odhadován jako podstatně vyšší. Část krádeží je doprovázena jevem provozování pouliční prostituce. Novotný a kol. autorů (2004) poukazují na absenci seriozních informací o latentní kriminalitě žen, jejíž podíl odhadují jako několikanásobně vyšší než u mužů. Jde především o drobné krádeže, podvody, trestnou činnost v rodině a navádění k trestné činnosti jiných.

3 Resocializace žen ve výkonu trestu odnětí svobody

Pojem resocializace je chápán jako převýchova pachatele trestného činu k řádnému životu ve společnosti, proces návratu do původního sociálního prostředí. Resocializaci ve vězeňské praxi chápe Makariusová (1997) jako korektivní nebo druhotnou socializaci jedinců, u nichž proces socializace v dřívějších vývojových etapách neproběhl úspěšně buď proto, že se v něm vyskytly různé jednotlivé nedostatky a nepříznivé podmínky, nebo proto, že byli „socializováni“ v antisociálním smyslu, tj. zapojeni do systému hodnot a norem rozporných s morálními hodnotami a zákonnými normami. Resocializace je tedy složitým procesem nápravy a převýchovy i změny vadné socializace (Moravcová, 2005). Deviantní chování je vymezeno jako situace, kdy se jedinec (skupina jedinců) začne dostávat do konfliktů s daným sociální útvarem, protože soustavně a trvale porušuje jeho zákony a normy. Počítáme sem např. záškoláctví, alkoholismus, narkomani, **všechny formy kriminality**, atd.

Motivace pachatele ke změně chování závisí především na osobnosti pachatele a jejím vývoji v procesu socializace, který se utváří v základní sociální jednotce, kterou je rodina. Faltina (1972), citován Hoškem (1997), vychází z obecně platné teze, že jedinec se nerodí jako delikventní, ale postupně se jím stává pod vlivem nesprávné výchovy a nevyhovujícího prostředí. Z nich nejzávažnější je vliv rodiny, školy, pracoviště a prostředí, v němž tráví mladý člověk volný čas.

Práce s ženami je komplikovanější pro zvýšenou přítomnost emocí. V případě mužských věznic je tendence zdůrazňovat hrozbu reálného fyzického násilí a napadení. Ženy se staly určitou zvláštní kastou uvnitř vězeňské populace, neboť selhaly nejen jako občanky, ale také v rolích, které jim byly předurčeny na základně tradičních představ feminity (Nedbálková, 2006).

Tvorba resocializačních programů je stanovena zákonem o výkonu trestu odnětí svobody č. 169/1999 Sb. a jejich realizace je zakotvena v Řádu o výkonu trestu odnětí svobody č. 345/1999 Sb. Těmito programy je představován souhrn pracovních, vzdělávacích, speciálně výchovných, zájmových aktivit a program v oblasti utváření vnějších vztahů, jejichž smyslem je napomoci dosažení účelu stanoveného pro výkon trestu. Vězeňská terminologie užívá pojem program zacházení.

Hlavním cílem programu zacházení s vězni je pokus o resocializaci vězňů. Resocializaci ve vězeňské praxi chápeme jako složitý proces nápravy a převýchovy i změny vadné socializace (Pokorná, 2003). Základním resocializačním postupem je tvorba

a naplňování individuálních cílů programů zacházení. Resocializace vede k připravenosti propuštěného vězně k plnění běžných sociálních rolí řadových občanů, tj. žít se vlastní prací, starat se o sebe a jiné, nevrátit se do původní kriminální skupiny. Jednoduchým měřítkem resocializačního úsilí vězeňského personálu je počet recidivujících pachatelů trestních činů (Pokorná, 2003).

Resocializace by měla být uskutečňována pomocí programů cílených na takové dovednosti a schopnosti, které mohou odsouzení významnou měrou uplatnit při zlepšení či změně životního stylu po propuštění.

Na odsouzené se působí skrze:

Pracovní programy – na práci vězňů je nahlíženo nejen jako na jeden z výchovných prvků, který napomáhá k resocializaci odsouzených, nýbrž současně jako na prostředek podílející se a přispívající k chodu věznice (Mařádek, 2005). Zařazování do těchto pracovních programů je prováděno s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu, dosažené odbornosti, k vyživovacím povinnostem, a pokud se jedná o nestřežené pracoviště tak také k nebezpečnosti útěku (Pokorná, 2005). Odsouzený si osvojí či procvičí specifické dovednosti, které může uplatnit na svobodě. Učí se schématu, že vynaložené úsilí, a to i při práci jednotvárné a na svobodě nepoužitelné, přináší uspokojení a užitek. S výplatou nakládají obdobným způsobem jako na svobodě, např. platba výživného, dluhů, nákup potravin, hygieny atd.

Ve Světlé nad Sázavou je pracovním zařazeno zhruba 60% odsouzených žen, mohou být zařazeny na různé typy pracovišť–vnitřní režie (kuchyně, sklad, úklid, údržba, zdravotní středisko), v potravinářské výrobě na nestřeženém pracovišti firmy Lion Products Humpolec, dále pak nestřežených pracovištích Pleas a.s., Sito, Technické a bytové služby Světlá nad Sázavou, Lesní společnost Ledec nad Sázavou a.s., brigádnické práce pro město Světlá nad Sázavou, Pavlov a také práce ve prospěch věznice.

Extramurální programy – orientace těchto programů je zaměřena zejména na vytvoření, udržení či posílení vazeb odsouzených na svět nacházející se mimo věznici. Jednoznačně preferovány jsou sociálně pozitivní vazby, například k rodině, přátelům, profesním nebo náboženským organizacím. Těmito programy jsou vyvíjeny snahy o dosažení uspokojivého řešení některých problémů tzv. „druhého“ života odsouzených. Znamenají co nejčastější

kontakt se životem za vězeňskou zdí, což předpokládá intenzivnější kontakt s rodinou, s mimovězeňskými institucemi, církvemi apod. (Moravcová, 2005).

Volnočasové, vzdělávací programy – problém většiny odsouzených, jedná-li se zejména o jedince s kriminálním životním stylem, je možné spatřit ve špatném trávení volného času v minulosti. Je to dáno jednak nedostatkem motivace, absencí potřebných znalostí a dovedností, přičemž nabytí těchto potřebných fenoménů je možno pokládat za elementární úkoly vytyčené pro programy volného času. V případě provádění těchto programů jsou vězni vedeni k samostatnému rozhodování o využití vlastního volného času s ohledem na časový rozvrh dne a stupeň střežení vězeňského ústavu. Odsouzení se mohou účastnit zájmových kroužků, kulturních programů, sportovních klání a zejména edukačních programů, ke kterým patří osvětové besedy, specializační kurzy (Moravcová, 2005).

Programy tréninkově terapeutické – zahrnují širokou škálu technik od režimového přístupu přes sociální výcvik, poradenství, krizovou intervenci a skupinovou a individuální psychoterapii. Dále sem řadíme komunitní systém práce na specializovaných odděleních věznic. V podmínkách věznice je realizace takovýchto programů úměrně závislá na skladbě psychologů, pedagogů a sociálních pracovníků. Zaměřují se na osvojování si sociálních dovedností nutných pro život na svobodě a orientovaných především na řešení modelových konfliktních situací a na pomoc při řešení problémů převážně sociálních či psychických (Moravcová, 2005).

3.1 Tělesná výchova a sport jako jeden z prostředků resocializace

Sport je významným sociálním jevem, je neoddělitelnou součástí společenského dění a odrazem životního způsobu. Může mít podobu aktivní zábavy pro ty, kteří ho provozují, i formu pasivní zábavy pro diváky. Plní tím důležitou funkci náplně volného času (Slepička, 2006). Řada výzkumných studií poukázala na významné místo sportu v hodnotové orientaci zejména mladé generace i na významné postavení sportu mezi činnostmi tvořícími náplň volného času (Slepička, 2006). Sport se řadí mezi prostředky, jimž se přisuzuje pozitivní vliv v prevenci negativních sociálních jevů. Sport dává lidem prostor pro objevení a zdokonalení jejich schopností a dovedností, což jim přináší příjemné prožitky a spokojenost se sebou samými.

Tělesná výchova a sport by měla být součástí života každého člověka. Mezi příznivé vlivy pohybové aktivity na člověka patří:

- 1) biologická funkce – snížit nedostatek pohybu, udržet tělesnou zdatnost, cvičit dovednosti a ovládání těla.
- 2) zdravotní funkce – snížit nemocnost, zvýšit zdatnost, zmírnit sexuální a psychické napětí a tím i agresi k okolí a k sobě
- 3) sociální funkce – učit cvičit a získávat zkušenosti ve vztazích s druhými lidmi. Stabilizovat a posílit sebevědomí, sebehodnocení a tím rozvíjet osobnost, na základě prožitků vést k reálnému hodnocení vlastních výkonů. Budovat disciplinované chování, poznat kamarádství, partnerské chování, pocit sounáležitosti, ale i solidaritu se slabšími, vzájemné porozumění
- 4) kompenzační funkce – zrušení negativního působení prostředí (Vintrlíková, 2005)

Sport dává prostor pro navazování sociálních kontaktů mezi účastníky, setkávají se jedinci i skupiny. Sport má určitá pravidla a člověk vstupuje do přesně stanovených rolí, pravidla platí pro všechny bez rozdílu. Svou roli zde sehrává i předchozí zkušenost osob se sportem a míra jejich znalostí a dovedností. Reálnost pozitivního působení sportu záleží na programu, který je nabídnut. Zda se jedná o kolektivní či individuální sport dále na charakterových vlastnostech, zájmu, dovedností jedince a také na pedagogickém, odborném, organizačním a materiálním zajištění.

Často jmenovanou funkcí sportu je ventilace nahromaděné agresivity. Sportem lze agresivitu nejen snižovat, ale i posilovat. Agresivitu tím měnit za agresivní činy. Proto agresivní chování u trestaných žen může někdy vést k protispolečenskému chování.

Jak uvádí Hošek (1997), je psychologicky důležité, že základní normou sportu, jeho nejvlastnějším paradigmatem je symbolická, pravidly spoutaná agresivita. Projevy agrese ve sportu jsou problematikou velmi intenzivně sledovanou a široce diskutovanou. Převládají při tom názory o všeobecném nárůstu projevů agrese ve společnosti realizovaných formou násilných akcí, rostoucí brutalitou v projevech zejména mladé generace (Slepička a kol., 2006). Obecně má málokterá lidská činnost takové možnosti sublimace, ventilace, regulace a katarze v oblasti agresivity jako sport, ovšem při kvalifikovaném vedení.

Z publikovaných materiálů o využití tělesné výchovy a sportu jako sociálně formativního prostředí ve věznicích pro mladistvé Hošek (1997) je možné na problém resocializace nahlížet ještě z toho pohledu, jak změnit hodnotovou orientaci mladých delikventů, jak překonat jejich pocit nudy a prázdnoty. Nuda je pak tlačí k hledání pochybných dobrodružství (narkomanie, kriminalita). Nutnost dodržovat určitá pravidla a normy chování, změnit jejich sociální role a usměrnit jejich agresivitu.

Při hledání výchovných inovací se nabízí cílenější a kvalifikované využití prostředků tělesné výchovy a sportu. Bývají oceňovány a využívány především pro svůj zdravotní (kondiční), zájmový a obecně kultivační program. Pro sport a hry se mladí snadno nadchnou a při kvalifikovaném vedení lze potom využít výchovný potenciál. Kromě toho může nadšení pro sport vytěsnit určité nežádoucí hodnoty mladých delikventů. Sportující s menší pravděpodobností kouří, pije, fetuje, okrádá, šikanuje a podvádí. Sport má daná pravidla, která se musí naučit respektovat (Vintrlíková, 2005).

4 Historie a charakteristika Věznice Světlá nad Sázavou

Věznice Světlá nad Sázavou je nejmladší ženská věznice ze třech existujících v České republice. Je zde možno vykonat trest ve všech typech věznic – to znamená od nejmírnějšího po nejpřísnější systém střežení a zajištění bezpečnosti. Zařazení do jednoho ze čtyř základních typů – dohled, dozor, ostraha a zvýšená ostraha určuje soud (Zákon č. 169/1999 Sb. o VTOS § 8 ods.1, § 9 ods. 1.). Rozdíl mezi jednotlivými typy věznic je v délce vycházek, zařazování na pracoviště, nošení civilního oblečení a další (Vyhláška 345/1999 Sb. § 51.). Kromě toho však věznice zajišťuje výkon trestu specifickým skupinám odsouzených, které vyžadují zvláštní přístup, a proto byla ve věznici zřízena tato specializovaná oddělení: pro výkon trestu matek nezletilých dětí, výkon trestu trvale pracovně nezařaditelných odsouzených a výkon trestního opatření u mladistvých (Výroční zpráva věznice Světlá nad Sázavou, 2006).

Věznice se nachází v malebném kraji Českomoravské vysočiny v severozápadní části města sklářů Světlé nad Sázavou. Areál byl dokončen v roce 1987 a do roku 1999 sloužil jako škola v přírodě Školského úřadu Teplice (<http://svetla.vscr.cz/clanky>). Koncem ledna 2000 proběhlo jednání Generálního ředitelství vězeňské služby České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Začalo se oficiálně jednat o možnosti vzniku nové věznice ve Světlé nad Sázavou. Jedním z hlavních důvodů byly nedostatečné ubytovací kapacity ve věznicích. Dalším důvodem bylo snížení nezaměstnanosti v okrese a využití objektu. Nařízením ministra spravedlnosti č. 3/2000 byla zřízena Věznice Světlá nad Sázavou. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. 3. 2000 (Bajcura, 2000). Záměrem zde bylo vybudovat moderní vězeňské zařízení pro odsouzené ženy.

Ještě v roce 2000 prošlo několik budov částečnou rekonstrukcí, na které se podíleli odsouzení muži, a 6. 11. 2000 sem bylo eskortováno prvních sedmdesát odsouzených žen zařazených k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dozorem. Postupně zde byly umísťovány i ženy v kategorii ostraha (Bajcura, 2000). Díky celkové renovaci budov a přístavění půdních nástaveb byla navýšena ubytovací kapacita postupně na současných pět set dvacet míst. Věznice navíc získala tolik potřebné prostory pro zaměstnávání, vzdělávání a výchovnou práci s odsouzenými. Od poloviny roku 2002 byla profilace věznice rozšířena o výkon vazby žen těhotných a s novorozenci a od 1. 10. 2002 zde bylo nově zřízeno z rozhodnutí Generálního ředitelství vězeňské služby specializované oddělení pro výkon trestu matek s dětmi do tří let. V dubnu 2006 zde bylo zřízeno oddělení zvýšené

ostrahy s kapacitou patnácti míst. V čele věznice je od dubna 2005 v pořadí druhá ředitelka plk. Mgr. Kamila Meclová.

Svůj trest zde vykonávají ženy odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody především v kategoriích ostraha a dozor. Kromě výkonu trestu ve standardních a specializovaných odděleních věznice zajišťuje výkon trestu odsouzeným zařazených na bezdrogovou zónu.

V současné době je kapacita věznice 520 míst z toho:

- patnáct míst na oddělení bezdrogové zóny
- patnáct míst na specializovaném oddělení matky s dětmi
- čtyřicet dva míst na nástupním oddělení
- čtyřicet míst na výstupním oddělení
- patnáct míst na oddělení zvýšené ostrahy
- tři sta devadesát míst pro standardní oddělení typu dohled, dozor a ostraha

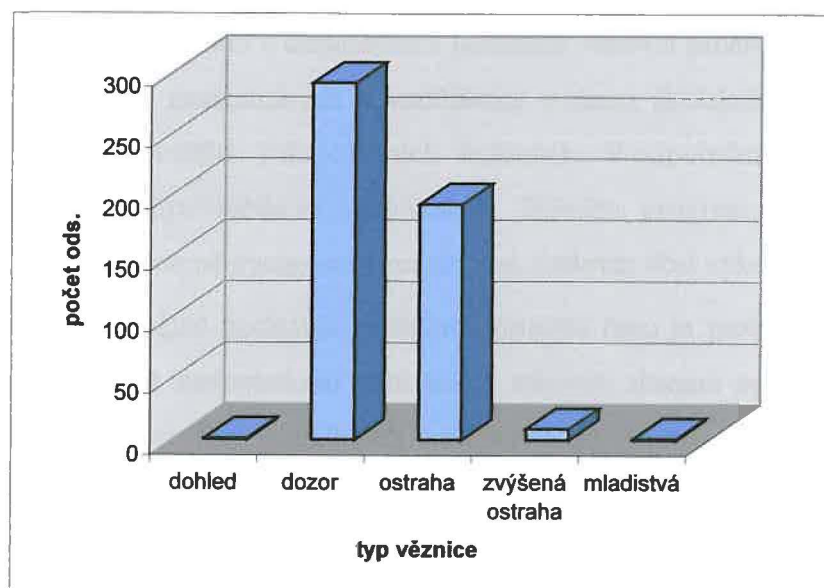
Aktuální počet odsouzených ve Věznici Světlá nad Sázavou k 15. 5. 2007:

Celkem je umístěno 494 odsouzených žen (počítáno bez eskortovaných), z toho:

1 v dohledu, 291 v dozoru, 192 v ostraze, 9 ve zvýšené ostraze, 1 mladistvá (viz. obrázek 1)

Obrázek 1

Počty odsouzených žen podle typu věznice

5 Realizace programu zacházení

Během výkonu trestu je odsouzená povinna podrobit se vnitřnímu řádu věznice, který kromě jiného vymezuje druh a obsah činností, které jsou pro jednotlivé skupiny odsouzených buď povinné nebo dobrovolné. Okruh konkrétních činností, kterých je odsouzená povinna se zúčastnit nebo které si sama zvolila, jsou stanoveny v programu zacházení (Kovařík, 2003). Programy zacházení nahradily předrevoluční resocializační programy. Směřují k regulaci chování pachatele trestného činu v prosociálním smyslu. Realizace programů zacházení je tedy základní metodou, která má přispět k nápravě, rozvoji či růstu osobnosti odsouzeného během výkonu trestu (Mařádek, 2005).

Program zacházení se zpracovává na základě komplexní zprávy o odsouzené s ohledem na délku trestu, charakteristiku osobnosti a příčiny trestné činnosti (Zákon č. 169/1999 o VTOS § 41 ods. 1.). Komplexní zpráva je shrnutím výsledků psychologického, pedagogického, sociálního, případně lékařského posouzení a jiných dostupných materiálů k osobě odsouzené. Její obsah je důvěrný (Zákon č. 169/1999 o VTOS § 41 ods. 2.).

Program zacházení obsahuje konkrétně formulovaný cíl působení na odsouzenou, metody zacházení s odsouzenou směřující k dosažení cíle, způsob a četnost hodnocení (Kovařík, 2003). Pokud u odsouzené přichází v úvahu více variant programu zacházení, umožní se jí výběr. Kombinace možností respektují individualitu odsouzené. Aktiviny programu zacházení jsou časově zakomponovány do týdenního plánu, který je odsouzeným ženám k dispozici na všech ubytovnách. Den začíná budíčkem v 6:00 hodin a ranní prověrkou početního stavu. Po snídani odcházejí některé ženy do práce. Ty, kdo práci nemají, se mohou i v dopoledních hodinách věnovat plnění programu zacházení. Plán musí respektovat zaměstnávání a vzdělávání v rámci školského vzdělávacího střediska, které převážně probíhá v dopoledních hodinách. V odpoledním čase jsou realizovány další aktivity (<http://světla.vscr.cz/clanky>). Skladba programu zacházení, který je základní formou nápravně výchovné činnosti, má sledovat účel výkonu trestu odnětí svobody.

Sociálně hodnotné prožívání volného času je problém většiny odsouzených. Je to dáno jednak nedostatkem motivace a zároveň absencí potřebných znalostí a dovedností. Získání motivace, potřebných znalostí a dovedností jsou elementární úkoly programu volného času. Práce, studium a aktivity volného času jsou integrální a významnou součástí života na svobodě, měly by proto být i integrální a významnou součástí vězeňského systému (Výroční zpráva Věznice Světla nad Sázavou, 2005).

Na realizaci programu zacházení se podílejí – vychovatel, psycholog, sociální pracovníce, speciální pedagog, pedagog volného času, vychovatel-terapeut, právník. Všichni se podílejí svým dílčím hodnocením na vyhodnocování programu zacházení, které pravidelně vypracovává vychovatel u odsouzených zařazených do věznic s dozorem 1x za dva měsíce, s ostrahou 1x za tři měsíce, se zvýšenou ostrahou 1x za šest měsíců, u mladistvých 1x za měsíc (Vyhláška 345/1999 § 38 ods. 2.). Odsouzené si mohou individuálně vybírat z široké nabídky aktivit programu zacházení nabízených věznicí.

5.1 Členění programu zacházení: (Vyhláška 345/1999 § 36 ods. 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.).

1. pracovní aktivity: spočívají v osvojení si vhodných pracovních návyků a dovedností, rozumí se tím zaměstnávání, práce potřebná k zajištění každodenního provozu věznice, pracovní terapie vedená zaměstnanci Vězeňské služby
2. vzdělávací aktivity: zaměřené na dokončení základního vzdělání, na vyučení se v oboru či zaučení se v oboru, na rekvalifikační kurzy, na studium na střední škole apod.
3. speciální výchovné aktivity – individuální a skupinová speciální pedagogická a psychologická působení
4. zájmové aktivity – nejrůznější formy individuální a skupinové zájmové činnosti, které rozvíjejí v souladu s účelem výkonu trestu schopnosti, vědomosti a dovednosti
5. oblast utváření vnějších vztahů – udržování písemného kontakt s rodinou, návštěvy ve věznici

Náplň aktivit programu zacházení musí být taková, aby vedla k upevňování sociálních norem a k naučení se společensky přijatelným formám chování. Naopak je důležité vyvarovat se způsobům zacházení s odsouzenými, které by mohly zpevňovat, či dokonce zesilovat jejich kriminální sklony a prohlubovat propast mezi odsouzenými a společnostmi. Ideálním výsledkem tohoto procesu by měly být přesuny v oblasti chování mající za následek potlačení agresivity, antisociálnosti atd. Čím delší je doba uvěznění, tím intenzivnější je dopad tohoto procesu (Výroční zpráva Věznice Světlá nad Sázavou, 2006).

5.2 Skladba aktivit programu zacházení ve Věznici Světlá nad Sázavou

Každý vedoucí aktivity si zvolí název a vypracuje projekt aktivity, kterou chce vést. Projekt musí dále schválit vedoucí oddělení výkonu trestu a vazby a také ředitelka věznice.

- 1) **pracovní aktivity** – sebeobslužné činnosti, ergoterapie
- 2) **vzdělávací aktivity** - kurz práce na počítači, anglický jazyk, německý jazyk, kurz moderní žena, zdravý životní styl, kurz komunikačních dovedností, kurz vaření, kurz šití, kurz tvůrčího psaní
- 3) **speciálně výchovné aktivity** – abreakce a relaxace, arteterapie, pohybová terapie, komunitní setkání, sociálně právní poradenství, sociálně psychologický trénink, kurz právního minima, psychoterapeutická skupina, muzikoterapie, kurz zdravotního cvičení, dramaterapie
- 4) **zájmové aktivity** - sportovní aktivity, stolní tenis, zeměpisný kroužek, výtvarný kroužek, keramický kroužek, hudební kroužek, zahradnický kroužek, akvaristický kroužek, literární kroužek, posilování, kondiční cvičení, biblioterapie, rehabilitační cvičení, ruční a výtvarné činnosti, aranžování, hudební relaxace, ruční práce, vyšívání, cvičení na míčích, divadelní kroužek, sportovní kroužek, literární výchova, stolní hry

Pro větší přehlednost uvádím náplň některých sportovních programů:

Sportovní aktivity – náplní jsou hlavně míčové hry, v zimě kondiční cvičení, posilování a aerobik. Cílem je seznámit odsouzené s různými druhy sportu a důležitostí sportu pro zdravý psychický a somatický vývoj jedince.

Sportovní kroužek – náplní je posilování a procvičování svalových skupin, kolektivní sportovní hry, vytrvalostní cvičení, cvičení s hudbou.

Abreakce a relaxace – hlavním cílem projektu je naučit odsouzené odreagovat se od zátěže, stresu a dosáhnout psychického a fyzického stavu pro relaxaci. Naučit odsouzené relaxovat a následně dosáhnout odstranění tenzí a souvisejících problémů: Náplní jsou abreakční prvky, krátké a dynamické závodivé hry a soutěže, posilovací cvičení, protahovací cvičení, dechová cvičení, autogenní trénink, jóga.

6 Speciální oddělení věznice

6.1 Výstupní oddělení

Odsouzení po určité době ve věznici ztrácejí kontakt s reálným světem. Jejich znovu začlenění do společnosti po propuštění je mimo jiné výrazně závislé na kvalitě přípravy, kterou by výstupní oddělení mělo zajistit.

Dle nařízení ředitelky věznice Světlá nad Sázavou č.33/02 bylo zřízeno výstupní oddělení a k 1. 12. 2002 bylo zprovozněno (<http://svetla.vscr.cz/clanky>). Výstupní oddělení je určeno pro odsouzené zařazené do výkonu trestu odnětí svobody ve věznici s ostrahou, kde je dvacet míst a s dozorem, kde je kapacita šestnácti míst a čtyři místa jsou určena pro mladistvé odsouzené, které tvoří specifickou skupinu. Do výstupního oddělení se na přiměřenou dobu před očekávaným skončením výkonu trestu, zpravidla 6 měsíců, umísťují odsouzené, kterým byl uložen trest na dobu delší než 3 roky a odsouzené, jimž je třeba pomáhat při vytváření návyků a dovedností pro samostatný způsob života (Vnitřní řád Věznice Světlá nad Sázavou, 2006 §35 ods. 1.).

Cílem je příprava odsouzených pro samostatný způsob života, zmírnění vlivu a dopadu dlouhodobého pobytu ve vězení na jejich začlenění do společnosti a vytvoření vhodných podmínek pro přechod do života na svobodě. Činnost je zaměřena na systematickou přípravu odsouzených pro nadcházející život po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (<http://svetla.vscr.cz/clanky>).

Program zacházení je koncipován vedle volitelných aktivit činnostmi zaměřenými na podporu a rozvoj postojů a dovedností, jež odsouzeným ženám pomohou k návratu do občanského života a umožní jim vést soběstačný život.

Stanovené aktivity programu zacházení:

1. kurz šití
2. kurz vaření
3. sebeobslužné činnosti
4. zdravý životní styl
5. kurz moderní žena
6. sociálně právní poradenství
7. komunita
8. abreakční a relaxační terapie

6.1.1 Výkon trestného opatření u mladistvých

Při stanovení obsahu programu zacházení s mladistvým se vždy sleduje zabezpečení jeho pracovní kvalifikace, příprava na samostatný způsob života a motivace ke změně životního stylu. Program zacházení se vyhodnocuje po jednom měsíci. K formě a obsahu přípravy mladistvého na budoucí povolání věznice požádá o vyjádření zákonného zástupce mladistvého, pokud s mladistvým ve výkonu trestu udržuje styk, a dále rovněž příslušný orgán sociálněprávní ochrany dětí. K zařazení mladistvého do práce se vyjádření zákonného zástupce mladistvého ani orgánu sociálněprávní ochrany nevyžaduje, tím není dotčena povinnost věznice úzce spolupracovat s rodiči nebo jinými zákonnými zástupci mladistvých. Ubytování jsou na oddělení, kde personální obsazení pracovníků a materiální zabezpečení umožňuje co nejefektivněji naplňovat účel a cíl programu zacházení.

Pro mladistvého je účast na stanovené formě vzdělávání a dalších určených aktivitách programu zacházení povinná (Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody § 61 ods. 7.). Mladistvý má právo přijímat návštěvy na dobu pěti hodin během jednoho kalendářního měsíce, oproti ostatním odsouzeným, které mají pouze tři hodiny (Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody § 61 ods. 8.). Dále má právo na čtyři balíčky za rok, ostatní odsouzené pouze dva. (Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody § 62.).

Mladistvé musí být ubytovány na jedné ložnici, nesmí s nimi bydlet nikdo, kdo nespadá do této kategorie. Jsou pravidelně každý týden prohlíženy, jelikož jsou možným objektem násilí (Vnitřní řád Věznice Světlá nad Sázavou, 2006 §31 ods. 2.).

Zvláštnosti sociální práce s mladistvými klienty

Vzhledem k rozhodujícímu životnímu období pro formování sociálních, profesních a psychických vlastností člověka je třeba u mladistvých postupovat citlivěji než u dospělých. Adolescence je věk, kdy je chování často doprovázeno excesy. Všeobecně se očekává, že mladistvý bude snáze pozitivně ovlivnitelný a vychovatelný. Adolescenti mívají typické poruchy chování, jako, je adolescentní neoflie (dychtivost po nových způsobech, to co tu ještě nebylo bez kritického pohledu) a také problémy v oblasti identity, kterou si teprve dotvořují.

Často nechtějí přijmou roli dospělého (především jeho povinnosti – je zde tendence moratoria, zabrzdit – nepřebírat odpovědnost dospělého, chtít svobodu, ale ne povinnosti). Rády experimentují a vystavují se riziku. Často se identifikují se skupinou, partou – identita je určena vazbou na skupinu. Zbavuje jedince nutnosti řešit svůj problém, veze se v nezodpovědnosti. Má skupinové sebevědomí. Identifikuje se s ideologií a vůdcem. Naplňuje zde své potřeby. Často jde o reakci na potřeby zvýšení pocitu nejistoty a ohrožení. Za těchto okolností stoupá i agresivita. Neztotožňuje se s rodiči a dospělými vůbec – nejsou pro něho pozitivními autoritami.

6.2 Specializované oddělení pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí

Specializované oddělení pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí bylo otevřeno 1. 10. 2002. Kapacita oddělení je 15 matek a každá může mít maximálně dvě nezletilé děti, zpravidla do tří let, maximálně do pěti let (Výroční zpráva Věznice Světlá nad Sázavou, 2005). Jedná se o jediné oddělení ve vězeňství České republiky. Činnost na tomto oddělení vychází z potřeb dítěte a přihlíží k psychickým a fyziologickým zvláštnostem matek i dětí.

Program výchovy a vzdělávání je zaměřen na všestranný rozvoj osobnosti dítěte a soustředí se na zachování citových vazeb mezi matkou a dítětem. Cílem programu je pro každou matku zvládnutí péče o dítě a formování jeho osobnosti. Program zacházení připravují odborní zaměstnanci Vězeňské služby s ohledem na zajištění potřeb dětí. Oddělení je vybaveno rehabilitačními a didaktickými pomůckami a hračkami pro děti. Dětské výchovné aktivity probíhají na kulturní místnosti či vycházkovém dvoře. Práce s dětmi má charakter skupinový i individuální a je přizpůsobena věku dětí. Důležitou náplní programu zacházení pro odsouzené matky je výchovná a vzdělávací činnost: sociálně právní poradenství, individuální psychologické konzultace, odborné a pediatrické přednášky, arteterapie, anglický jazyk, aranžování, výtvarná výchova, ruční práce a sportovní aktivity.

V souvislosti s péčí o děti a v zájmu jejich potřeb jsou organizovány akce mimo věznici, spojené s aktivním pohybem a hrou, rozvíjením vnímání a pozorování. V zájmu zachování citových vazeb jsou řediteli věznic v době dovolených a školních prázdnin povolovány pobyty dětí v jejich rodinách.

Kritéria nutná pro přijetí na toto oddělení: (<http://svetla.vscr.cz/clanky>)

- žena před výkonem trestu odnětí svobody nebyla omezena v rodičovské odpovědnosti
- trest odsouzené matce skončí zpravidla do dovršení 3 let věku dítěte
- délka trestu matky je delší než 6 měsíců
- žena o dítě před výkonem trestu řádně pečovala a po propuštění z výkonu trestu bude mít možnost se o dítě starat

- zdravotní a psychický stav musí umožňovat ženě o dítě pečovat
- kladné stanovisko dětského psychologa k umístění dítěte na oddělení
- prokazatelné finanční zajištění nákladů, které vzniknou při uspokojování potřeb dítěte v případě přijetí na oddělení
- kladné stanovisko Orgánu sociálně právní ochrany dětí

Koncepce specializovaného oddělení vychází ze zkušeností z jiných zemí, ale zároveň respektuje náš právní řád, systém sociálního zabezpečení, ekonomické možnosti a v neposlední řadě výsledky odborné diskuze, která uzákonění specializovaného oddělení pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí předcházela.

6.3 Oddělení bezdrogové zóny

Bezdrogová zóna byla ve Věznici Světlá nad Sázavou zřízena v souladu s nařízením generálního ředitele č. 49/2001 a její řád byl jako příloha vnitřního řádu věznice aprobován. Zkušební režim bezdrogové zóny byl zahájen 18. 10. 2004 s deseti odsouzenými (Výroční zpráva Věznice Světlá nad Sázavou, 2005). Podstatnou část z dvaceti šesti hodin povinných činností zabezpečuje vychovatel terapeut, jehož hlavní náplň práce tvoří odborné zacházení na bezdrogové zóně. Oddělení je prostorově a stavebně technicky vymezená část věznice, oddělená od ostatních budov. Má samostatný vycházkový dvůr, sportovní hřiště a zahradnické centrum. Konzumace stravy i veškeré další činnosti probíhají odděleně od ostatních odsouzených. Maximální kapacita oddělení je patnáct odsouzených.

Nezbytnou podmínkou pro dobré fungování tohoto oddělení jsou zvýšená bezpečnostní opatření ohledně nedovoleného průniku drog. Nejčastější formou kontroly přítomnosti drogy v těle je odběr moči nebo krve. Odsouzená nemá právo takovou kontrolu odmítnout, výsledek kontroly je zaznamenán v osobní kartě odsouzené.

Hlavní cíle Bezdrogové zóny: (<http://svetla.vscr.cz/clanky>)

- zamezit odsouzeným kontakt s drogou
- aplikovat bezdrogový režim v zájmu snižování zdravotních a sociálních rizik jejich závislosti
- vytvořit příznivé prostředí napomáhající všestrannému rozvoji odsouzených
- motivovat odsouzené ke změně dosavadního chování a postojů
- rozvíjet kladný vztah k pracovním činnostem
- vytvářet a upevňovat dovednosti a návyky v sebeobslužných činnostech
- naučit se řešit co nejlépe problémy, konflikty a náročné životní situace
- posilovat schopnost vzájemné komunikace, tolerance, empatie

6.3.1 Program zacházení na bezdrogové zóně:

Vychází z modelu komunitně skupinové terapie závislostí. Důraz je kladen na příznivou skupinovou atmosféru a skupinovou terapii doplněnou dostatečnou fyzickou zátěží a možnostmi individuálních konzultací (<http://svetla.vscr.cz/clanky>). V období po nástupu, kdy ještě není zpracován individuální program zacházení je odsouzené přidělena patronka. Jejím úkolem je seznámit nově příchozí s prostředím oddělení a být jí nápomocná při začleňování do kolektivu. Vyhodnocení se provádějí v pravidelných dvouměsíčních intervalech a projednávají se s odsouzenou na komunitním sezení. Ta se aktivně podílí na jeho aktualizaci. Rozvrh povinných činností má pevnou strukturu s jasně definovaným hodinovým rozsahem jednotlivých aktivit. Individuální zájmová činnost je nepovinná. K hodnocení plnění veškerých povinností a zapojení odsouzených do aktivit programu slouží bodový systém. Dílčí vyhodnocování výsledků provádí jednou v týdnu určený pedagogický pracovník.

Členění programu zacházení:

Pracovní aktivity:

Jsou zaměřené na zvládnání každodenních běžných činností v domácnosti a na vytváření trvalých pracovních návyků. Rozvíjejí pozitivní sebepojetí, souhru s partnerem i se skupinou a praktické dovednosti. Důraz je kladen také na zahradnické práce ve sklenících a v areálu. Vedle rozvoje fyzické zdatnosti, vytrvalosti a vytváření základních pracovních návyků tyto práce formují i rozvoj fantazie a estetického vnímání. Patří sem ergoterapie a sebeobslužné aktivity (<http://svetla.vscr.cz/clanky>).

Vzdělávací aktivity:

Tyto aktivity jsou zaměřené na rozvoj sebepoznání, sebevýchovy s důrazem na výchovu k zdravému životnímu stylu a péči o tělo, odívání, hygienu, kosmetiku, zdravotní vědu, společenské chování a plánované rodičovství. Velká pozornost je věnována zdokonalování v oblasti gastronomie, kde je odsouzeným umožněno rozvíjet tvořivost, fantazii, dobrou komunikaci a spolupráci. Odsouzené mají získat a upevnit správné stravovací návyky (<http://svetla.vscr.cz/clanky>).

Speciálně výchovné aktivity:

Při komunitě - skupinové terapii všichni zúčastnění aktivně hodnotí uplynulé období, vyjadřují se k stávajícím problémům a podávají návrhy k jejich řešení. Další aktivity z této oblasti prohlubují schopnost verbální i neverbální komunikace, zvládnání vlastní agrese a emocí, zvyšují sebevědomí, trénují sociální dovednosti a podporují paměť, postřeh a celkový rozvoj osobnosti. Velký prostor je věnován rozvoji přirozené hravosti, představivosti, estetického cítění, samostatného rozhodování, uvolnění i soustředění. Do této kategorie spadá arteterapie, dramaterapie, komunity, pohybová terapie, sociálně psychologický trénink, sociálně právní poradenství (<http://svetla.vscr.cz/clanky>).

Zájmové aktivity:

Různé formy individuální zájmové činnosti podporují u odsouzených osobnosti rozvoj, kladně formují jejich přístup k smysluplnému trávení volného času. Vedle samostatného rozhodnutí zapojit se do některé z aktivit mohou odsouzené rozvinout svůj organizační talent a vymýšlet a organizovat různé hry, kvízy, soutěže apod. Tyto činnosti zdokonalují komunikační dovednosti, rozvíjejí toleranci, schopnost empatie, logické myšlení a sebekázeň. Odsouzené mají možnost vybrat si z individuální zájmové činnosti – četba, stolní hry, sledování televize, vybrané videopořady, sportovní kroužek (<http://svetla.vscr.cz/clanky>).

7 Výzkumná část

7.1 Cíle a úkoly

Jako zaměstnankyně věznice a studentka FTVS jsem chtěla popsat a posoudit podmínky pro sport v ženské Věznici Světlá nad Sázavou. Pokusila jsem se o zhodnocení motorické úrovně odsouzených žen ve vztahu k normální populaci žen.

Z výše uvedených cílů vyplynuly následující dílčí úkoly:

- a) analyzovat sportovní vybavení, podmínky pro tělesnou výchovu a sport ve věznici Světlá nad Sázavou
- b) zjistit celkovou účast odsouzených v nabízených pohybových programech věznice
- c) posoudit motorickou úroveň odsouzených dle standardizovaného testu (UNIFITTESTU)
- d) analyzovat úroveň pohybových schopností jednotlivých skupin, zjistit a posoudit index tělesné hmotnosti (body mass index - BMI)
- e) porovnat výsledky odsouzených s normami pro normální populaci

7.2 Metodika práce

Pro splnění cílů a úkolů byly použity tyto metody

- a) metoda písemného dotazování
- b) metoda testování dle UNIFITTESTU
- c) k vyhodnocení výsledků jsem použila - základní statistické metody (aritmetický průměr, směrodatnou odchylku)
- d) pro porovnání rozdílu mezi odsouzenými a normální populací byl použit t-test

Dotazníkové šetření

Jednou z metod výzkumu byla metoda dotazování. Pro získání potřebných informací jsem sestavila dotazník, který má čtyřicet otázek. Dvacet dva jich je otevřených a osmnáct uzavřených (viz. Příloha č. 1).

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit:

- a) zda odsouzené ve vězení sportují, eventuálně nesportují a proč
- b) jaké sporty jsou ve vězení odsouzeným nabízeny
- c) podmínky pro tělesnou výchovu a sport
- d) zda-li odsouzené sportovaly i na svobodě

- e) zda braly drogy a kouřily na svobodě
- f) jestli odsouzené sledují ve vězení sportovní utkání a jaká
- g) jaký je neoblíbenější sport odsouzených

UNIFITTEST (Měkota a kol., 2002)

Cílem tohoto testování je popsat motorickou úroveň odsouzených ve věznici Světlá nad Sázavou a porovnat výsledky čtyř skupin odsouzených. V každé z nich se nachází dvacet odsouzených (které se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody 4 a více měsíců) a jedná se o následující skupiny :

Pracující x sportující

Pracující x nesportující

Nepracující x sportující

Nepracující x nesportující

7.3 Popis a způsob provedení motorických testů (Měkota a kol., 2002)

1) Skok daleký z místa odrazem snožmo

Charakteristika

Test dynamické, výbušné (explozivně) silové schopnosti dolních končetin.

Zařízení

Rovná, pevná plocha, měřicí pásmo.

Provedení

Ze stoje mírně rozkročného těsně před odrazovou čarou (chodidla rovnoběžně, přibližně v šíři ramen) provede testovaná osoba (dále jen TO) podřep a předklon, zapaží a odrazem snožmo se současným švihem paží vpřed skočí co nejdále. Provádějí se tři pokusy.

Hodnocení, záznam

Hodnotí se délka skoku v centimetrech, zaznamenává se nejlepší ze tří pokusů. Přesnost záznamu 1cm.

2) Leh-sed opakovaně

Test dynamické, vytrvalostně silové schopnosti břišního svalstva a bedrokyčlostehenních flexorů.

Zařízení

Plstěný pás, koberec nebo tuhá gymnastická žíněnka, stopky.

Provedení

TO zaujme základní polohu leh na zádech pokrčme, paže skrčit vzpažmo zevnitř, ruce v týl, sepnout prsty, lokty se dotýkají podložky. Nohy jsou pokrčeny v kolenou v úhlu 90 stupňů, chodidla od sebe na vzdálenost 20-30 cm, u země je fixuje pomocník. Na povel provádí TO co nejrychleji opakovaně sed (oběma lokty se dotkne souhlasných kolen) a leh (záda hřbety rukou se dotknou podložky) s cílem dosáhnout maximální počet cyklů za dobu 60 s.

Hodnocení, záznam

Hodnotí a zaznamenává se počet úplných a správně provedených cyklů (cviků) za dobu 1 minuty. Pokud TO nevydrží cvičit celou jednu minutu, zaznamenává se počet cviků za dobu, po kterou cvičit vydržela (přerušování cvičení je přípustné).

3) Běh po dobu 12 minut

Charakteristika

Test dlouhodobé běžecké vytrvalostní schopnosti. Má celostní a obecný charakter, z fyziologického hlediska indikuje především tzv. aerobní možnosti organismu.

Zařízení

Atletická dráha, startovní čísla, stopky, startovní pistole (píšťalka), měřicí pásmo.

Provedení

Běží se po atletické dráze, startuje se z vysokého postoje, podle běžných atletických zvyklostí. Úkolem je uběhnout v požadované době co nejdelší dráhu. Běh lze střídat s chůzí (pokud TO není schopna běhu).

Hodnocení, záznam

Měří se délka uběhnuté dráhy v metrech. Přesnost záznamu 10m (tato vzdálenost se doměří v rámci označeného 50 metrového úseku).

4) Výdrž ve shybu

Charakteristika

Test statické, vytrvalostně silové schopnosti horních končetin a pletence ramenního.

Zařízení

Doskočná hrazda (průměr žerdi 2-4 cm), stolička, stopky.

Provedení

TO zaujme (eventuálně s dopomocí) základní polohu – shyb na hrazdě, držení nadhmatem, brada nad žerdí. V této poloze se snaží vydržet co nejdélší dobu. Test končí, klesne-li brada TO pod úroveň žerdě.

Hodnocení, záznam

Měří se čas výdrže v sekundách. Přesnost záznamu 1s

5) Léger test

Charakteristika

Běh mezi dvěma metami vzdálenými 20m. K překonání vzdálenosti je určen časový limit, který se po uplynutí každé minuty zkracuje.

Zařízení

Běžecká dráha s vyznačením čar ve vzdálenosti 20m, CD přehrávač a nahrávka

Provedení

Testovaná osoba opakovaně překonává vzdálenost 20m během „od čáry k čáře“ dle vymezeného časového signálu, reprodukováného z CD přehrávače. Cílem je vydržet na dráze 20m s postupně se zvyšující rychlostí běhu po co nejdélší dobu. Na každý zvukový signál je nutné dosáhnout čáru v daném časovém limitu. Povolen je maximální rozdíl dvou kroků.

7.4 Somatická měření (Měkota a kol., 2002)

Významnými indikátory tělesné zdatnosti a nepřímo i pohybové výkonnosti jsou také různé somatické charakteristiky. Odráží úroveň rozvoje a tělesného složení, a proto představují jednu z důležitých komponent zdatnosti.

Tělesná výška

Zařízení

Antropometr

Provedení a hodnocení

Měřená osoba stojí zpříma, paty u sebe, špičky nohou mírně od sebe. Zpevněný trup, mírný nádech. Hlava je v rovnovážné poloze, tj. horní okraj zvukovodů a dolní okraj očníce jsou v rovině (nezaklánět hlavu). Měřicí jehlou antropometru se pomocí jezdce lehce dotkneme

temene hlavy. Stále kontrolujeme svislou polohu antropometru. Odečítáme na stupnici s přesností na 1mm.

Tělesná hmotnost

Zařízení

Osobní páková váha s přesností měření 0,1kg

Provedení a hodnocení

Doporučuje se měřit v ranních či dopoledních hodinách v minimálním oděvu. Měříme s přesností 0,1kg.

Index tělesné hmotnosti

Index tělesné hmotnosti (BMI) je doplňujícím ukazatelem, který odvozujeme z tělesné výšky a z tělesné hmotnosti.

$$\text{BMI} = \frac{\text{hmotnost (kg)}}{\text{Tělesná výška (m)}^2}$$

Hodnoty BMI (Oja , Tuxworth, 1997)

Méně než 20 - podváha je typická pro modelky, je to však stav se zdravotními riziky, proto by se mu zdravý a rozumný člověk měl snažit vyhnout.

21 – 25 – normální váha - ideální a vyvážený stav pro zdravý život

26 – 30 - mírná nadváha, která lehce zvyšuje zdravotní rizika

31- 40 – obezita, značí vysoká zdravotní rizika

41 – a více těžká obezita

7.5 Testování hypotéz (Hendl, 2004)

Hodnotím, zda odlišnost výběrového průměru od teoretické hodnoty \bar{x}_1 odpovídá náhodnému kolísání, nebo je projevem systematické odchylky. Mám k dispozici prostý náhodný výběr z dané populace. Vypočtu hodnotu směrodatné odchylky pro výběrový soubor a předpokládám normální rozdělení sledované proměnné. Využila jsem poznatek, že hodnoty rozdílu průměru \bar{x} od předpokládaného teoretického průměru \bar{x}_1 standardizovaná odhadem směrodatné chyby s_x mají za platnosti nulové hypotézy Studentovo t-rozdělení s $n - 1$ stupni volnosti.

Hypotéza: jakýkoliv náhodný výběr odsouzených nebude mít větší průměr dosažených výsledků na hladině významnosti 0,01. Dle vzorce:

$$t = \frac{\bar{x} - \bar{x}_1}{s_x}$$

spočítám hodnotu t pro každou vybranou skupinu a porovnáám ji s kritickou hodnotou t_1 .

Poté rozhodnu, zda je hypotéza potvrzena nebo zamítnuta (zda platí, že $H_1: \bar{x} < \bar{x}_1$).

K výpočtům používám ještě vzorce pro výpočet průměru a směrodatné odchylky, které jsou uvedeny níže:

Průměr (resp. výběrový průměr) udává hodnotu, kolem které se jednotlivá pozorování shromažďují.

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n x_j \dots \dots \text{aritmetický průměr}$$

Směrodatná odchylka patří mezi míry variability. Charakterizuje velikost variability kolem míry polohy, v tomto případě kolem výběrového průměru. Je definována jako odmocnina z výběrového rozptylu. Rozptyl je definován jako

$$s_x^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2$$

8 Výsledky a diskuse

Od ledna do června 2007 jsem u 74 odsouzených provedla somatická měření a motorické testy. Původně jsem chtěla v každé skupině otestovat 20 odsouzených žen. To se mi nepodařilo pouze u skupiny pracujících nesportujících, kde se přihlásilo pouze 14 odsouzených. U 91 odsouzených jsem uskutečnila dotazníkové šetření. Motorické testy jsem prováděla v místnosti určené pro posilování a na venkovních hřištích věznice. Odsouzené jsem rozdělila do čtyř skupin. Jednalo se o odsouzené: pracující sportující, pracující nesportující, nepracující sportující, nepracující nesportující. Účast byla dobrovolná a šlo o odsouzené zařazené v typu věznice dozor. Kategorie pracující sportující a nepracující sportující nebylo těžké obsadit. Problém byl hlavně v kategorii pracujících nesportujících. Většina z těchto žen nemá zájem o sportovní aktivity tudíž, je bylo těžké přesvědčit, aby motorické testy absolvovaly. Dalším problémem byl zdravotní stav některých odsouzených. Některé dobrovolnice absolvovaly jen část měření a poté to vzdaly. Musela jsem proto vybrat další a začít s testováním znovu. Při provádění somatických měření a motorických testů mi pomáhala vychovatelka, která vede ve věznici sportovní kroužek.

Dotazníky vyplňovaly odsouzené na kulturních místnostech jednotlivých ubytoven. Vyplnění bylo dobrovolné a anonymní. Z oslovených žen ve věznici jich dotazník správně vyplnilo celkem devadesát jedna. Některé jsem musela z důvodu neúplných a nesmyslných informací vyřadit. U některých odsouzených jsem se setkala s neochotou vyjadřovat se písemně, dalšími problémy byla negramotnost některých odsouzených a lhavost.

Při dotazování a motorickém testování jsem zjistila, že není jednoduché sestavit otázky, které správně pochopí všechny testované ženy. U testování jsem zjistila, že některé odsouzené se s měřením tohoto typu setkaly poprvé. Musela jsem neustále vysvětlovat a předvádět správné provedení testů. Také vytvoření stejných podmínek pro všechny testované, aby se žádná z nich necítila nespravedlivě ohodnocen.

8.1 Podmínky pro tělesnou výchovu a sport ve věznici

Odsouzení mají k dispozici posilovnu se základním vybavením, kapacita je maximálně patnáct žen. Mohou si půjčit švihadla, činky a karimatky. Místnost určenou pro stolní tenis, kde se nachází čtyři stoly. Dále je zde kulturní místnost s pódium určená pro cvičení aerobiku abreakční a relaxační terapii, ale také jiné nesportovní aktivity a společenské akce věznice. Venku se nacházejí čtyři betonová hřiště určená pro košíkovou, fotbal, odbíjenou, vybíjenou a další sporty. Nachází se zde dva stoly na stolní tenis a branky na flórbal. Jsou zde také dvě branky na fotbal, umístěné na trávě. Dále se zde nalézají hřiště na plážový volejbal a minigolf. Minigolf se však nepoužívá, protože chybí další potřebné vybavení na jeho provozování.

Na všechna výše jmenovaná sportoviště se odsouzení mohou dostat pouze za doprovodu zaměstnance vězeňské služby. Záleží jednak na počtu odsouzených přihlášených na aktivitě a vedoucím, jak si počet odsouzených rozvrhne. Ideální počet při konání aktivity je patnáct odsouzených, z hlediska využití, ale také z bezpečnostních důvodů a pořádku při aktivitě. Hřiště může využít najednou i více odsouzených, ale musí být zajištěna bezpečnost. Aktivit se účastní odsouzení podle typu věznic, to znamená zvláště ženy zařazené v typu dozor, ostraha a zvýšená ostraha. U zvýšené ostrahy musí být navíc z bezpečnostních důvodů přítomen při každé konané aktivitě dozorce.

Někdy se stane, že se na venkovním hřišti potká skupina odsouzených v dozoru a zároveň odsouzení v typu ostraha, pak nastává problém organizace. Vybavení na jednotlivé aktivity se nachází u vedoucích příslušných aktivit. Sportovních programů ve věznici se účastní – vychovatel, pedagog volného času a vychovatel terapeut. Odsouzení mohou hrát bez doprovodu zaměstnance vězeňské služby pouze stolní tenis, stoly jsou umístěné na vycházkovém dvoře ubytoven.

Výrazný nedostatek spatřuji v absenci tělocvičny a to zvláště v zimním období, kdy nelze navštěvovat venkovní hřiště. Možnost sportovního vyžití odsouzených se tak zmenšuje. Dále jsem přesvědčena, že ke zkvalitnění pohybové terapie, abreakční a relaxační terapii a dalších aktivit by přispělo zbudování menší místnosti umístěné v klidné části věznice. Místnost by měla být vybavena zrcadly kobercem, karimatkami a aparaturou.

8.2 Vyhodnocení dotazníků:

Průměrný věk dotázaných žen byl 31 let a průměrná délka ve vězení 2,5 roku. 81,3% je ve vězení poprvé, nejčastěji za trestný čin krádeže. Téměř všechny odsouzené 84,6% litují toho, co spáchaly. Více než polovina dotázaných má pouze základní vzdělání 58,2%, 24,2% střední, výuční list, 15,4% úplné střední odborné a vysokoškolské 2,2%.

Více než polovina odsouzených – 64,8% uvedla, že ve vězení sportuje (viz tabulka 2, obrázek 3), a to hlavně proto, že jim sport přináší uvolnění, zapomenou při něm na své starosti a krátí si jím dlouhou chvíli. 35,2% odsouzených odpovědělo, že ve vězení nesportuje. Jako důvod uvedly nejčastěji, že je to nebaví 46,9%, 31,2% napsalo zdravotní problémy, 15,6% nedostatek času a 6,2% uvádí nevhodné podmínky (viz. tabulka 3, obrázek 4).

Z těchto výsledků vyplývá, že odsouzení mají zájem o sport, na otázku jaký sport ve věznicích dělají odpovědělo: 45,8% sportovní aktivity, 42,4% posilování, 16,9% stolní tenis, 10,2% pohybová terapie a abreakce a relaxace, 8,5% kondiční cvičení, cvičení na míčích, cvičení o samotě a 6,8% rehabilitační kroužek (viz. tabulka 8, obrázek 9). Z výše uvedeného je patrné, že nabídka sportů ze strany věznice se příliš neliší od údajů, které jsem získala dotazníkem: Nabízen je ještě kurz zdravotního cvičení a sportovní kroužek, ty však nebyly zmíněny ani v jednom dotazníku. Odsouzené mají přehled o nabízených sportovních aktivitách.

Podmínky pro sport charakterizovalo 31,9% jako dobré, 27,5% dostačující, 25,3% nedostačující, 9,9% velmi dobré a pouze 5,5% si myslí, že jsou vynikající (viz. tabulka 4, obrázek 5). Odsouzené uvádějí, že sportují průměrně dvakrát týdně. 76,9 % je o možnostech sportu ve věznicích dostatečně informováno (viz. tabulka 7, obrázek 8), méně než polovina 48,4% by chtělo vytvořit skupiny podle výkonnosti. Téměř všechny dotázané uvedly, že by si přály, aby i začátečníci měli šanci na úspěch. 45,1% žen by si přálo podílet se na organizaci sportu ve věznicích. 49,5% si myslí, že mají ve vězení dostatečné sportovní vybavení (viz. tabulka 5, obrázek 6), a 59,3% si myslí, že jim věznice v oblasti sportu vychází vstříc (viz. tabulka 6, obrázek 7). 85,7% uvedlo, že nejsou trestány zákazem sportu.

Z dotazníků vyplývá, že by se věznice měla zaměřit na zlepšení podmínek pro sport ve a vybavení pro tělesnou výchovu ve věznicích, které jsou v současné době dostačující. Téměř vůbec nejsou odsouzené trestány zákazem sportu. Odpovídající pracovníci by měli

spolupracovat s odsouzenými z hlediska organizace sportu, na které by se rády podílely. Dále by se pak měla zaměřit pozornost na výkonnost, protože odsouzené projevíly přání vytvořit skupiny podle výkonnosti, aby i slabší a začátečnice měly šanci na úspěch.

65,9% odsouzených žen uvádí, že na svobodě sportovaly (viz. tabulka 1, obrázek 2), z 25% to byla atletika, 13% plavání, 15% cyklistika, 13,3% volejbal, 11,7% kopaná, 8,3% stolní tenis, 6,7% bojové sporty a posilování, 5% házená a tanec, 3,3% gymnastika, krasobruslení, balet, hokej a in-line bruslení a 1,6% jízda na koni. Z toho 40% uvedlo, že sportovaly závodně, a 61,7% si o sobě myslí, že byly úspěšné sportovkyně. Ke sportu je nejčastěji přivedli rodiče 50%, sami 28,3%, škola 13,3% a kamarádi 8,3% a sportovaly průměrně 3x v týdnu. Jak vyplývá z dotazníku, necelé tři čtvrtiny odsouzených na svobodě sportovaly, méně než polovina závodně. Více než polovina uvedla, že byly úspěšné. Nelze opravdu s jistotou říci, zda odsouzené odpověděly podle skutečnosti. Kdyby bylo opravdu tolik sportujících, nebylo by takové množství odsouzených, protože sport je jednou z forem prevence kriminality.

84,6% odsouzených na svobodě kouřilo, průměrně 22 cigaret denně, 37,4% bralo na svobodě drogy, nejčastěji pervitin a heroin a to průměrně dvakrát denně. Ve vězení kouří 89%, průměrně 25 cigaret denně. Výsledky ukázaly, že více než tři čtvrtiny odsouzených před nástupem do výkonu trestu kouřily a třetina užívala drogy. Počet kouřících ve vězení se zvýšil asi o 5% a průměr vykouřených cigaret stoupl o tři. To je dosti vysoké procento, proto si opět myslím, že předešlá tvrzení nejsou zcela pravdivé. U sportovců se předpokládá, že neužívají drogy a nekouří. Domnívám se, že užívání drog a jiných návykových látek často vede k páchání trestné činnosti.

Před nástupem do výkonu trestu se na sportovní utkání chodilo dívat 71,4% dotázaných a nejsledovanějšími sporty byly hokej, kopaná a atletika. Sportovní utkání ve vězení sleduje 56% procent odsouzených žen, nejčastěji 56,9% hokej, 47,1% fotbal, 25,5% krasobruslení 11,8% atletiku, 7,8% volejbal, 4% tenis a bojové sporty. Z průzkumu vyšlo, že nejsledovanějšími sporty sledovanými na svobodě a v televizi ve vězení jsou hokej a fotbal. Domnívám se, že nejčastějším důvodem oblíbenosti hokeje a kopané je znalost pravidel, rozmanitost, akčnost a zajímavost hry. Jedná se o nejmasovější sporty u nás. Pokles sledovanosti sportovních přenosů přičítám tomu, že odsouzené mají jednu společnou televizi umístěnou na kulturní místnosti ubytovny a proto jsou nuceny se domluvit na sledování určitého programu.

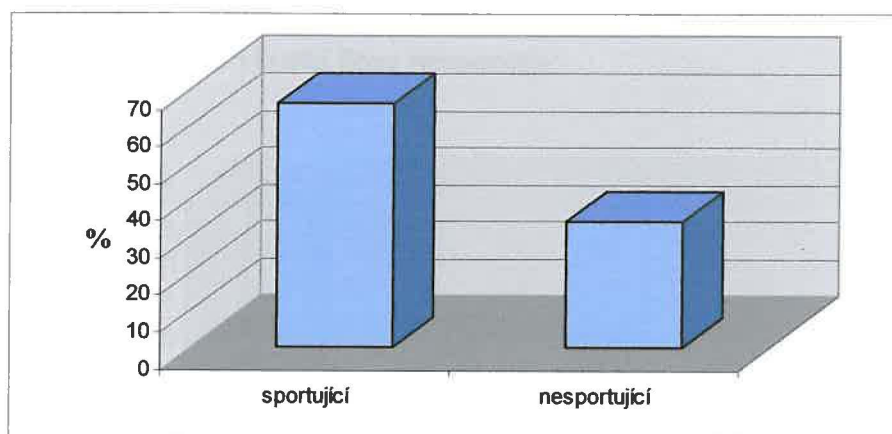
Tabulka 1

Poměr sportujících a nespportujících žen na svobodě

Sportující	65,9%
Nesportující	34,1%

Obrázek 2

Poměr sportujících a nespportujících žen na svobodě

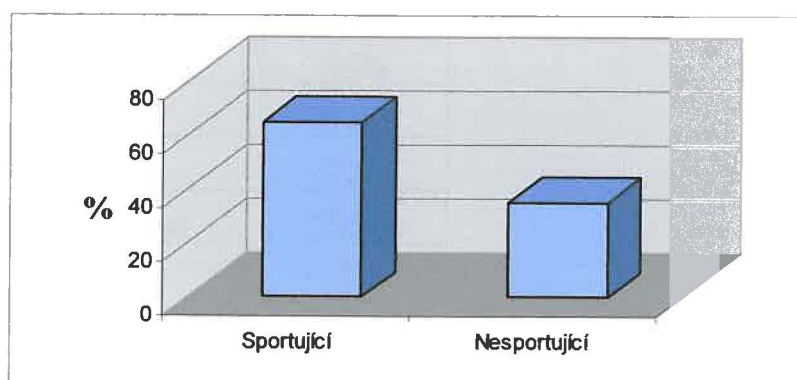
Tabulka 2

Poměr sportujících a nespportujících ve věznici Světlá nad Sázavou

Sportující	64,8%
Nesportující	35,2%

Obrázek 3

Poměr sportujících a nespportujících ve věznici Světlá nad Sázavou

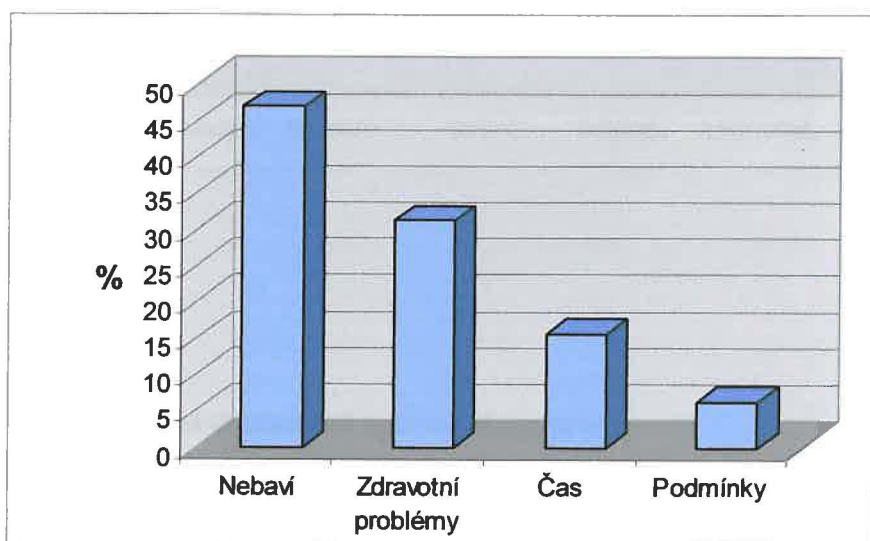
Tabulka 3

Důvody, proč ve věznici ženy nesportují

Nebaví je to	46,9%
Zdravotní problémy	31,2%
Čas	15,6%
Podmínky	6,2%

Obrázek 4

Důvody, proč ve věznici ženy nesportují

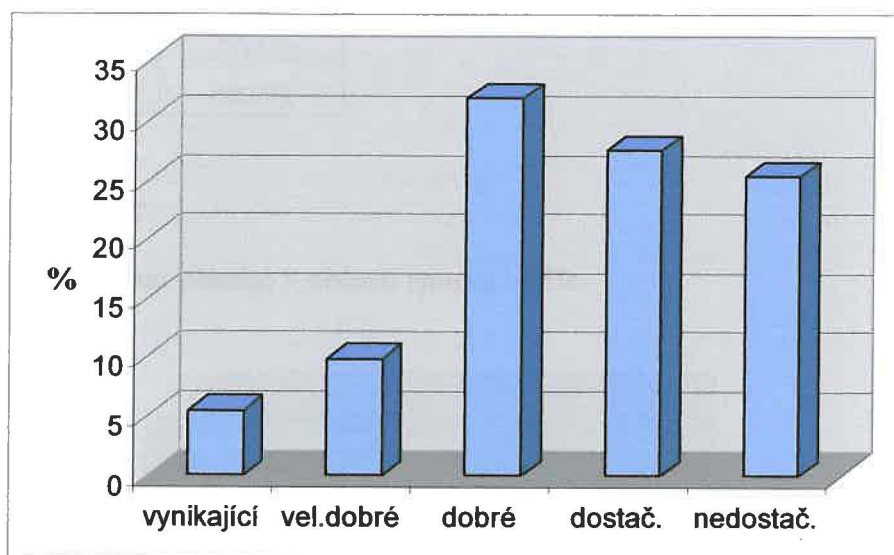
Tabulka 4

Jaké jsou podmínky pro sportování

Vynikající	5,5%
Vel. Dobré	9,9%
Dobré	31,9%
Dostačující	27,5%
Nedostačující	25,3%

Obrázek 5

Jaké jsou podmínky pro sportování

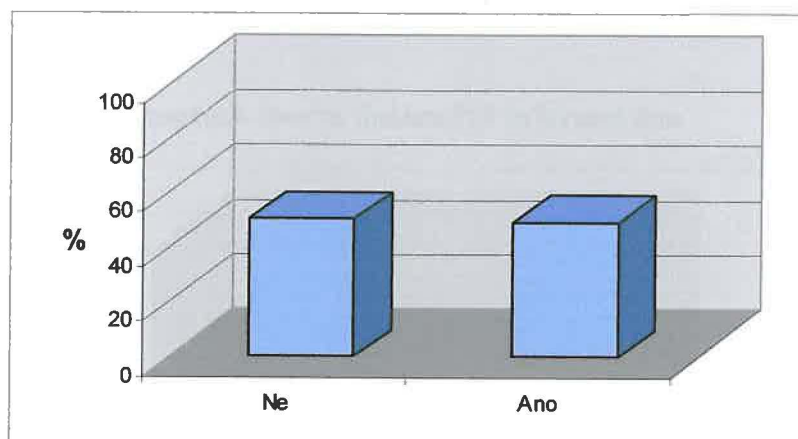
Tabulka 5

Máte ve vězení dostatečné sportovní vybavení

Ne	50,5%
Ano	49,5%

Obrázek 6

Máte ve vězení dostatečné sportovní vybavení

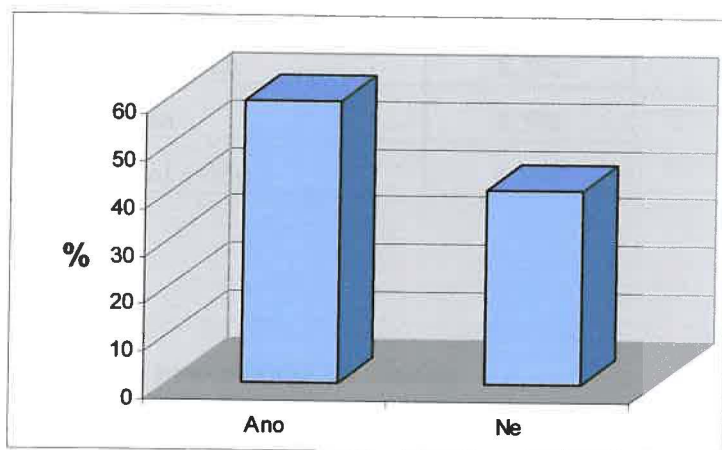
Tabulka 6

Zda vychází věznic v oblasti sportu vstříc

Ano	59,3%
Ne	40,7%

Obrázek 7

Zda vychází věznic v oblasti sportu vstříc

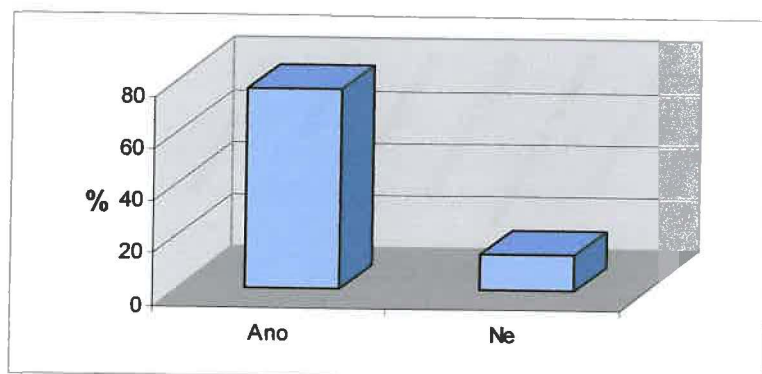
Tabulka 7

Jste o možnostech sportu dostatečně informována

Ano	76,9%
Ne	14,3%

Obrázek 8

Jste o možnostech sportu dostatečně informována

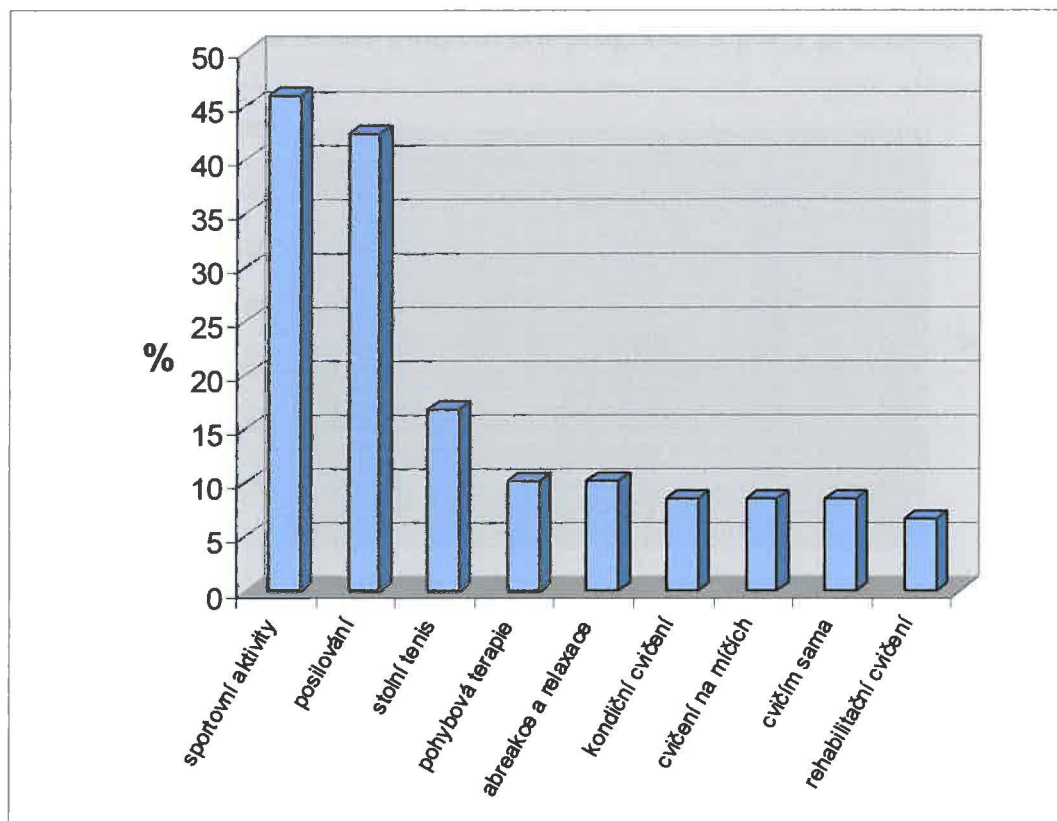
Tabulka 8

Jaký sport provozujete ve věznici

sportovní aktivity	45,8%
posilování	42,4%
stolní tenis	16,9%
pohybová terapie	10,2%
abreakce a relaxace	10,2%
kondiční cvičení	8,5%
cvičení na míčích	8,5%
cvičím sama	8,5%
rehabilitační cvičení	6,8%

Obrázek 9

Jaký sport provozujete ve věznici

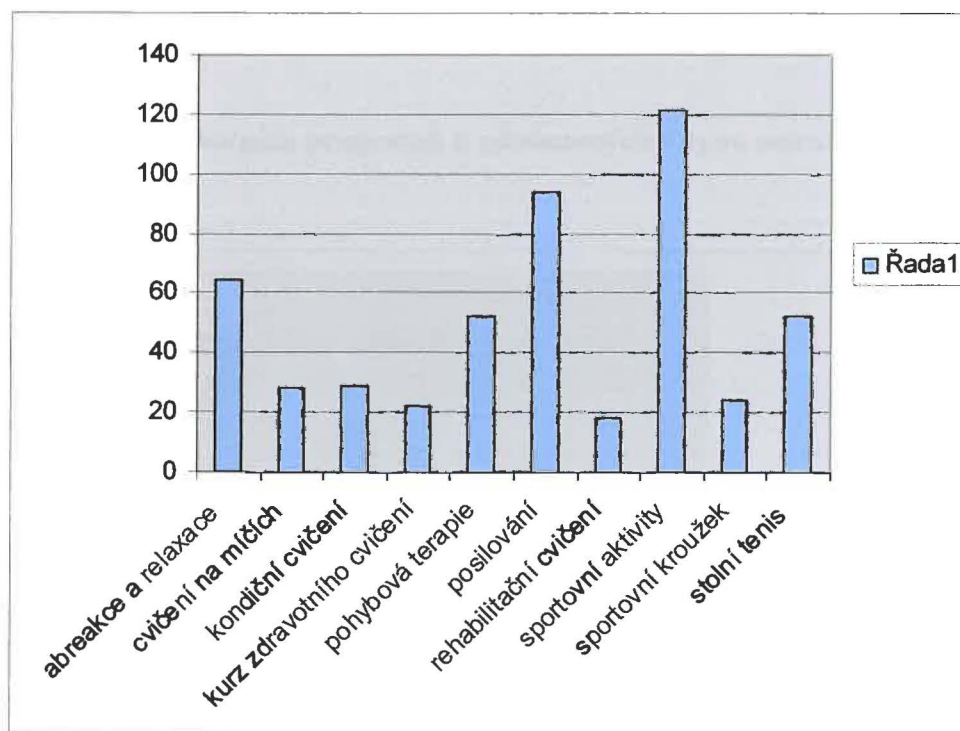

8.3 Nabídka a účast v nabízených sportovních programech

K 15. 5. 2007 bylo ve věznici nabízeno odsouzeným ženám celkem 43 aktivit a z toho 10 sportovních. Patří mezi ně sportovní aktivity, sportovní kroužek, stolní tenis, cvičení na míčích, pohybová terapie, rehabilitační kroužek, kondiční cvičení, posilování, kurz zdravotního cvičení, abreakce a relaxace. Míra účasti v jednotlivých sportovních programech byla zjištěna pomocí seznamů, vypracovaných speciálními pedagogy jednotlivých oddělení věznice. Nejnavštěvovanější jsou podle výsledků sportovní aktivity, které k 15. 5. 2007 navštěvovalo 121 odsouzených. Druhou nejoblíbenější aktivitou je posilování, které si zvolilo 94 odsouzených. Následuje abreakční a relaxační terapie, na kterou dochází 64 odsouzených. S 52 přihlášenými následuje stolní tenis a pohybová terapie. 29 žen navštěvuje kondiční cvičení, 28 cvičení na míčích, 24 sportovní kroužek, 22 kurz zdravotního cvičení a 18 rehabilitační kroužek (výsledky jsou zpracovány viz. obrázek 10).

Obrázek 10

Přehled jednotlivých druhů pohybových programů a počty přihlášených žen

Z výsledků dále vyplývá, že sport si nejčastěji zvolily odsouzené zařazené v typu věznice dozor a to celkem 191 odsouzených, z ostraha 131, v dozoru. Celkem tedy ve věznici sportují zhruba dvě třetiny žen. Některé ženy navštěvují jeden sportovní program, ale některé dochází i na čtyři týdně. Nelze objektivně zhodnotit, zda opravdu na všechny zapsané aktivity pravidelně docházejí. V průběhu výkonu trestu si odsouzené mohou aktivity měnit, tudíž dochází neustále i ke změnám počtu přihlášených ve sportovních programech (výsledky jsou zpracovány viz. tabulka 9 a obrázek 11.).

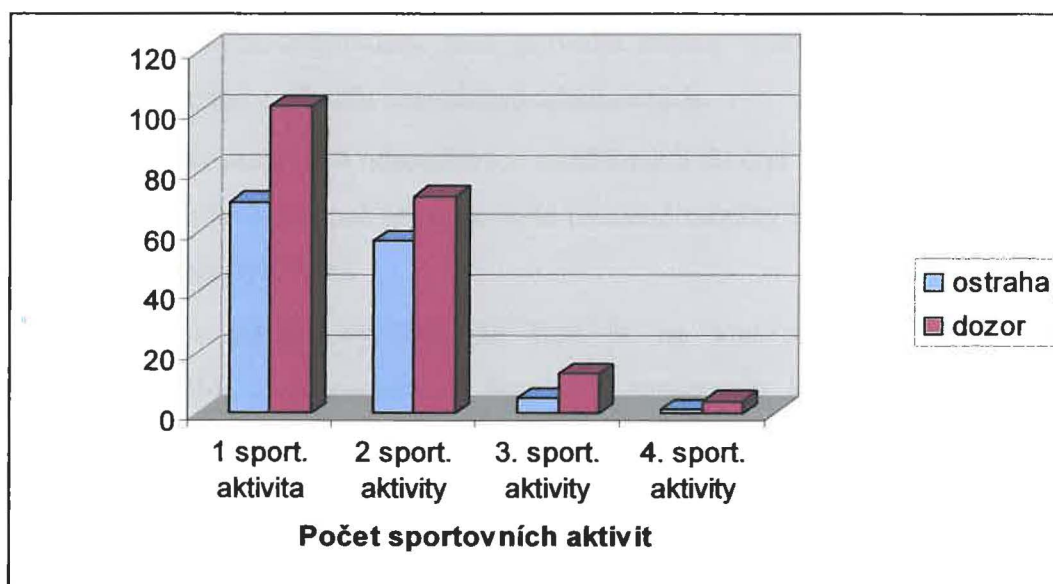
Tabulka 9

Počet zvolených sportovních programů u odsouzených v typu ostraha a dozor

Typ věznice	ostraha	dozor
1 sport. aktivita	70	102
2 sport. aktivity	57	72
3. sport. aktivity	5	13
4. sport. aktivity	1	4

Obrázek 11

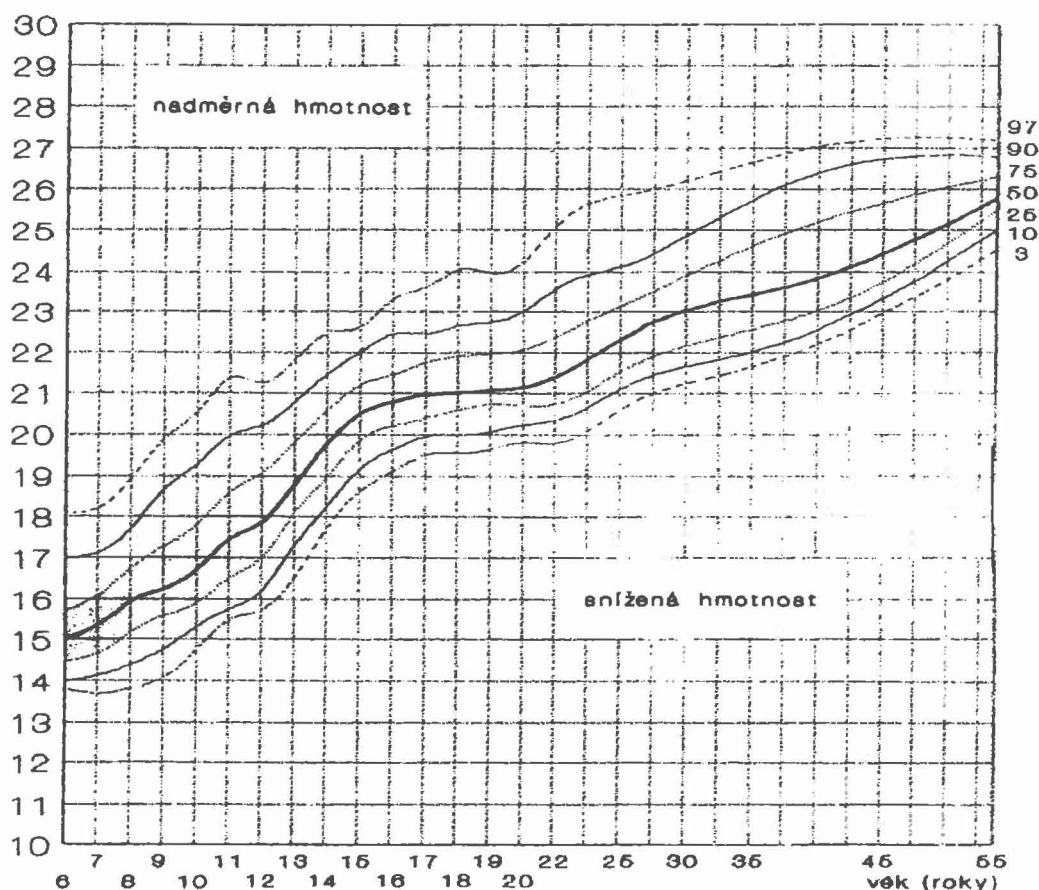
Počet zvolených sportovních programů u odsouzených v typu ostraha a dozor

8.4 Výsledky somatických měření:

Obrázek 12

Procentilový graf indexu tělesné hmotnosti – BMI – ženy (Bláha, 1990)

U vybraných dobrovolnic jsem provedla měření výšky a váhy. Měření podkožního tuku nebylo možné z důvodu nesouhlasu odsouzených.

Měření jsem provedla u 74 odsouzených rozdělených do čtyř skupin. Celkový průměr BMI u všech skupin je 27,76 což je podle výše uvedené tabulky lehká nadváha. Průměrný věk měřených skupin byl 34 let.

Z těchto měření vyplývá, že lépe je na tom s váhou skupina pracujících sportujících, BMI 24 se nachází na hranici 75 procentylu, který ukazuje normální váhu, která je ideální pro zdravý životní styl. Skupina nepracujících sportujících odsouzených, u které byl naměřen BMI 25,1 spadá do 90 procentylu, který odděluje kategorii hmotnostně průměrných a nadprůměrných. Kategorie pracujících nesportujících žen u které byla naměřena hodnota BMI 28,3 spadá do kategorie mírné nadváhy, která lehce zvyšuje

zdravotní rizika. Nejhoršího výsledku bylo naměřeno u skupiny nepracujících nesportujících odsouzených, které naměřenou hodnotou BMI 31 spadají do kategorie obezita a značí vysoká zdravotní rizika. Rozdílné výsledky jednotlivých skupin mohou být způsobeny vyšším průměrným věkem odsouzených v kategorii pracujících nesportujících a nepracujících nesportujících. Dále zdravotním onemocněním, ale také jistou leností a pohodlností odsouzených, které nepracují nesportují, nudí se a volný čas tráví kouřením a sledováním televize (výsledky jsou zpracovány viz. tabulka 10 a obrázek 13).

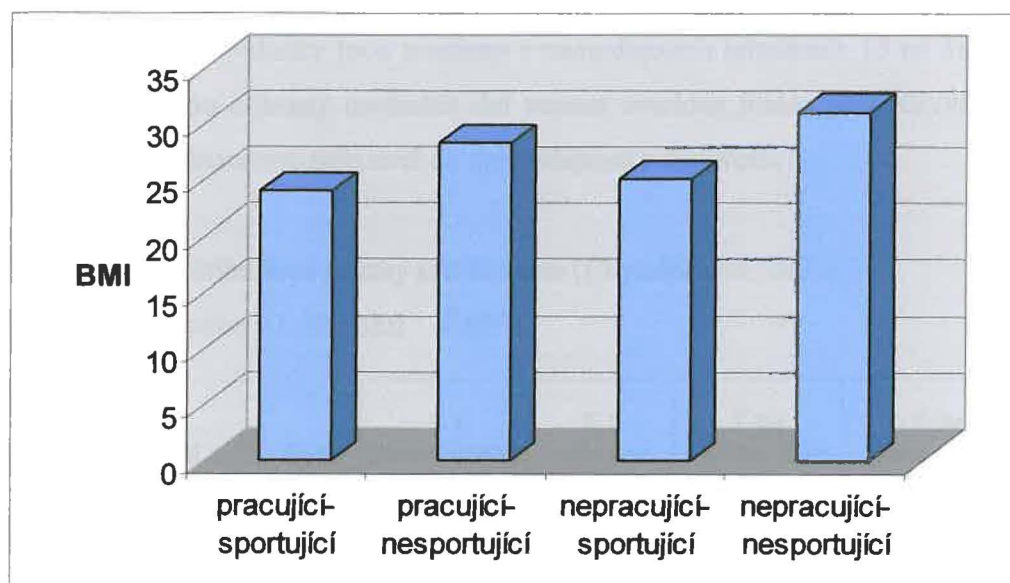
Tabulka 10

BMI u jednotlivých skupin odsouzených

Skupina	BMI	Věk
pracující-sportující	24	30 let
pracující-nesportující	28,3	34,5 let
nepracující-sportující	25,1	31 let
nepracující-nesportující	31	41,5 let

Obrázek 13

BMI u jednotlivých skupin odsouzených

8.5 Výsledky testování

V této kapitole jsem se zabývala porovnáváním dosažených výsledků u jednotlivých kategorií odsouzených žen. Ty jsem si rozdělila nejprve do čtyř skupin – pracující sportující, pracující nespportující, nepracující sportující, nepracující nespportující. Sportující znamená, že navštěvuje alespoň jednu sportovní aktivitu nabízenou zdejší věznicí jedenkrát týdně.

Při určování výsledků t-testu jsem postupovala následujícím způsobem: nejprve jsem si spočítala průměr naměřených výsledků jednotlivých kategorií poté jsem vypočítala směrodatnou odchylku a dle vzorce studentova t- rozdělení jsem určila hodnotu t_1 tu jsem pak na hladině významnosti 0,01 porovnávala s očekávanými hodnotami a na základě toho jsem popřela očekávanou hypotézu.

Při srovnání průměru jednotlivých kategorií je zřejmé, že nejlepších výsledků dosáhly odsouzené sportující, zejména pak odsouzené sportující pracující. Ty dosáhly ve všech kategoriích nejlepších výsledků. Jejich průměrná délka skoku do dálky je 149,15 cm, leh-sed 19,5 opakování, výdrž ve shybu 9,35s, léger test 237,6s a v 12 minutovém běhu uběhly v průměru 1779m. Naproti tomu nejslabší kategorií byla kategorie nepracující nespportující, které dosáhla v jednotlivých kategoriích nejméně o 1/3 horších výsledků. Důvodem je zejména to, že se jedná o odsouzené mezi jejichž záliby nepatří sport, lze předpokládat, že ani v civilním životě nespportovaly a ve výkonu trestu si ho proto také nezvolily. Dílčí výsledky jsou uvedeny v následujících tabulkách 15 až 18 a obrázcích 14 až 18. Z důvodu ochrany osobních dat nejsou uvedena jména jednotlivých odsouzených. Jednalo se o odsouzené zařazené do typu věznice s dozorem.

Tabulka 11: Pětibodové normy pro dospělé (Chytráčková, 2002)

Věková kategorie: 21-30 roků ŽENY

Hodnocení	Body	T 1 Skok daleký (cm)	T 2 Leh-sed (počet)	T 3a 12 min. běh (m)	T 3c 2 km chůze (min)	T 4-2 Schyby výdrž (s)
Výr. podprůměrný	1	-145	-17	-1700	17.46 +	-2
Podprůměrný	2	146 - 168	18 - 27	1691 - 2030	16.46 - 17.45	3 - 6
Průměrný	3	169 - 191	28 - 37	2031 - 2370	15.46 - 16.45	7 - 15
Nadprůměrný	4	192 - 214	38 - 47	2371 - 2710	14.46 - 15.45	16 - 33
Výr. nadprůměrný	5	215 +	48 +	2711 +	-14.45	34 +

Tabulka 12: Pětibodové normy pro dospělé (Chytráčková, 2002)**Věková kategorie: 31-40 roků ŽENY**

Hodnocení	Body	T 1 Skok daleký (cm)	T 2 Leh-sed (počet)	T 3a 12 min. běh (m)	T 3c 2 km chůze (min)	T 4-3 Hloubka předklonu (cm)
Výr. podprůměrný	1	-129	-12	-1510	18.01 +	-12
Podprůměrný	2	130 – 152	13 – 21	1511 - 1860	17.01 - 18.00	13 – 18
Průměrný	3	153 - 175	22 – 30	1861 - 2210	16.01 - 17.00	19
Nadprůměrný	4	176 - 198	31 – 39	2311 - 2560	15.01 - 16.00	20
Výr. nadprůměrný	5	199 +	40 +	2561 +	-15.00	21 +

Tabulka 13: Pětibodové normy pro dospělé (Chytráčková, 2002)**Věková kategorie: 41-50 roků ŽENY**

Hodnocení	Body	T 1 Skok daleký (cm)	T 2 Leh-sed (počet)	T 3a 12 min. běh (m)	T 3c 2 km chůze (min)	T 4-3 Hloubka předklonu (cm)
Výr. podprůměrný	1	-113	-8	-1340	18.31 +	-10
Podprůměrný	2	114 – 136	9 – 16	1341 - 1690	17.31 - 18.30	11 – 15
Průměrný	3	137 – 159	17 – 24	1691 - 2040	16.31 - 17.30	16
Nadprůměrný	4	160 – 182	25 – 32	2041 - 2390	15.31 - 16.30	17
Výr. nadprůměrný	5	183 +	33 +	2391 +	-15.30	18 +

Tabulka 14: Pětibodové normy pro dospělé (Chytráčková, 2002)**Věková kategorie: 51-60 roků ŽENY**

Hodnocení	Body	T 1 Skok daleký (cm)	T 2 Leh-sed (počet)	T 3a 12 min. běh (m)	T 3c 2 km chůze (min)	T 4-3 Hloubka předklonu (cm)
Výr. podprůměrný	1	-96	-3	-1190	18.46 +	-7
Podprůměrný	2	97 – 118	4 – 10	1191 - 1540	17.46 - 18.45	8 – 12
Průměrný	3	119 – 141	11 – 17	1541 - 1890	16.46 - 17.45	13
Nadprůměrný	4	142 – 164	18 – 24	1891 - 2240	15.46 - 16.45	14
Výr. nadprůměrný	5	165 +	25 +	2241 +	-15.45	15 +

Tabulka 15

Dosažené výsledky odsouzených žen v motorických testech (UNIFITTESTU) u kategorie pracující sportující

Pracující - sportující						
	Věk	Dálka (cm)	leh-sed (opak.)	výdrž ve s.(s)	leger t. (s)	12 min. (m)
1.	22	163	15	5	258	2030
2.	30	105	0	4	78	520
3.	25	173	26	10	120	2250
4.	27	182	18	21	438	2480
5.	37	124	10	5	78	1550
6.	23	145	15	5	138	1830
7.	39	119	28	3	120	2040
8.	34	197	31	12	438	2350
9.	47	79	10	0	60	840
10.	30	126	22	4	240	1380
11.	30	132	12	6	258	1720
12.	30	125	21	12	138	1480
13.	23	182	40	11	360	2240
14.	24	131	24	6	378	2060
15.	33	170	18	8	318	1630
16.	26	180	10	13	198	1520
17.	38	175	21	8	318	1570
18.	28	129	15	5	180	1350
19.	27	148	30	18	258	2330
20.	25	198	24	31	378	2410
průměr	29,90	149,15	19,50	9,35	237,6	1779,00
n-počet	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
směr. odchylka	6,46	32,63	9,18	7,24	122,4	525,89

Tabulka 16

Dosažené výsledky odsouzených žen v motorických testech (UNIFITTESTU) u kategorie pracující nesportující

Pracující - nesportující						
	Věk	Dálka (cm)	leh-sed (opak.)	výdrž ve s.(s)	leger t.(s)	12 min.(m)
1.	36	118	13	7	138	950
2.	26	110	2	1	18	630
3.	44	114	6	9	78	1450
4.	54	100	0	2	120	1460
5.	29	97	4	1	258	1740
6.	23	128	35	14	498	2120
7.	40	131	12	12	198	1550
8.	26	158	28	28	300	2420
9.	33	115	14	5	258	1320
10.	36	95	6	0	60	470
11.	25	169	20	15	318	1810
12.	45	120	6	3	120	1250
13.	27	105	3	0	78	1120
14.	40	145	17	6	180	1660
průměr	34,57	121,79	11,86	7,36	187,2	1425,00
n-počet	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00
směr. odchylka	9,20	22,45	10,29	7,83	129	533,32

Tabulka 17

Dosažené výsledky odsouzených žen v motorických testech (UNIFITTESTU) u kategorie nepracující sportující

Nepracující - sportující						
	Věk	Dálka (cm)	leh-sed (opak.)	výdrž ve s.(s)	leger t.(s)	12 min. (m)
1.	32	138	29	15	360	2310
2.	27	165	35	12	378	1870
3.	34	143	12	5	120	740
4.	30	131	29	10	138	1530
5.	25	145	9	23	198	1920
6.	26	143	19	3	78	980
7.	39	103	11	1	60	1760
8.	32	170	0	5	138	730
9.	44	99	1	0	78	660
10.	24	102	26	2	198	1450
11.	23	177	30	0	240	1740
12.	45	80	1	4	120	560
13.	28	221	31	16	318	2300
14.	22	117	15	5	300	1600
15.	27	148	20	6	300	1800
16.	25	76	20	4	258	1850
17.	24	88	0	0	138	1350
18.	48	56	0	0	18	630
19.	28	144	25	8	258	2020
20.	36	161	30	3	60	2300
průměr	30,95	130,35	17,15	6,10	3,13	1505,00
n-počet	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
směr. odchylka	7,76	40,21	12,18	6,24	1,81	592,94

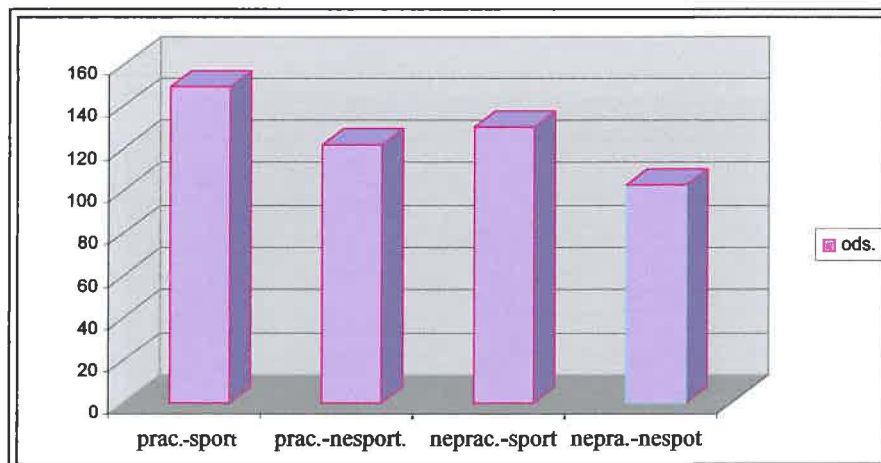
Tabulka 18

Dosažené výsledky odsouzených žen v motorických testech (UNIFITTESTU) u kategorie nepracující nesportující

nepracující-nesportující						
	Věk	Dálka (cm)	leh-sed (opak.)	výdrž ve s. (s)	leger t.(s)	12 min.(m)
1.	60	100	0	5	60	1250
2.	27	138	15	15	300	2260
3.	43	148	14	1	198	1870
4.	49	60	4	0	18	450
5.	58	71	8	0	0	990
6.	28	78	0	3	0	370
7.	32	125	10	7	198	1930
8.	36	148	21	12	240	2100
9.	27	96	3	2	138	1120
10.	58	89	4	7	60	550
11.	53	110	15	5	78	1500
12.	33	123	18	3	240	1610
13.	56	105	1	0	18	420
14.	43	130	11	7	138	1410
15.	31	120	30	13	258	1940
16.	35	98	25	6	180	1700
17.	48	71	1	0	60	540
18.	41	94	5	0	60	820
19.	47	83	8	1	60	900
20.	25	65	2	3	138	1230
průměr	41,50	102,60	9,75	4,50	122,4	1248,00
n-počet	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
směr. odchylka	11,66	27,10	8,75	4,58	93,6	605,91

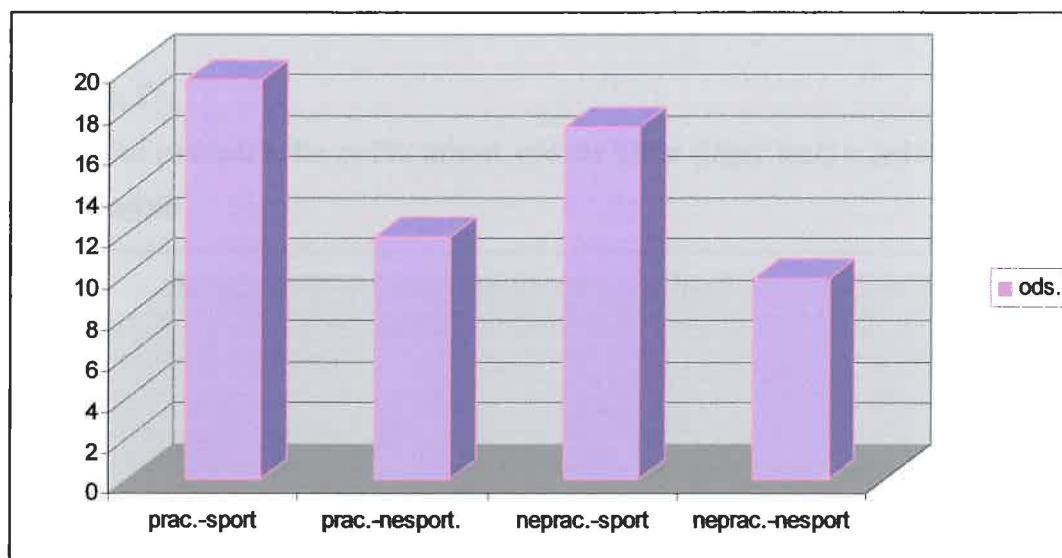
Obrázek 14

Porovnání průměru délky skoku dalekého z místa jednotlivých kategorií odsouzených

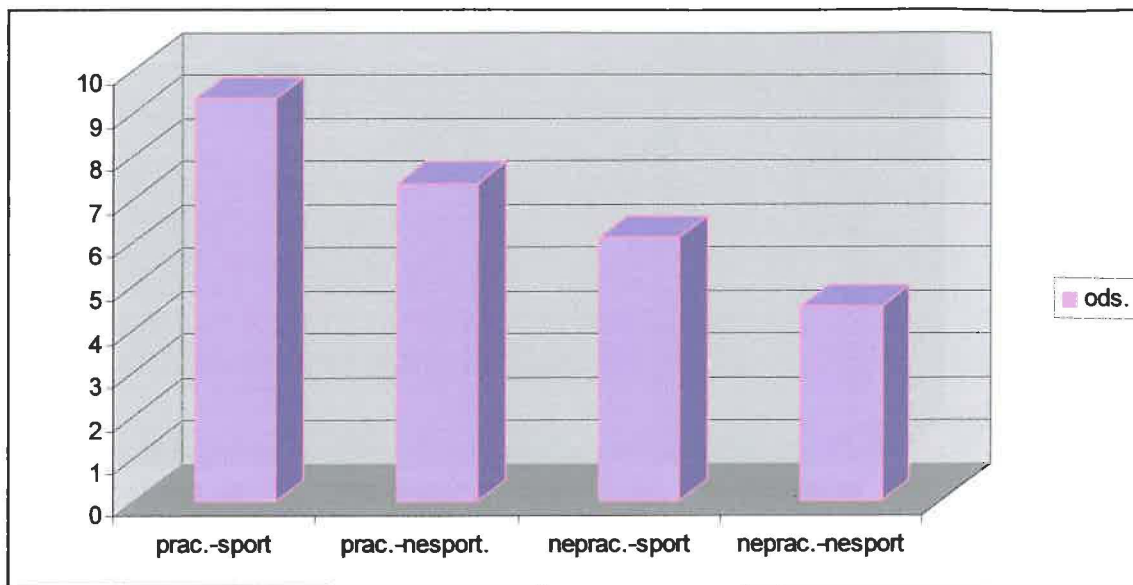
Obrázek 15

Porovnání průměrného počtu leh-sedů jednotlivých kategorií odsouzených

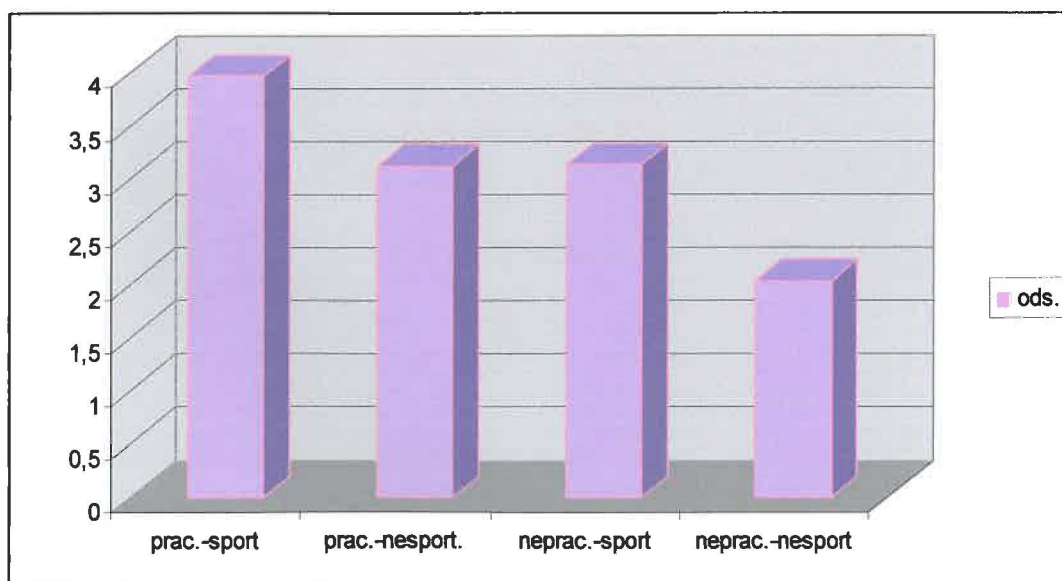
Obrázek 16

Porovnání průměrného počtu sekund výdrže ve shybu u jednotlivých kategorií odsouzených

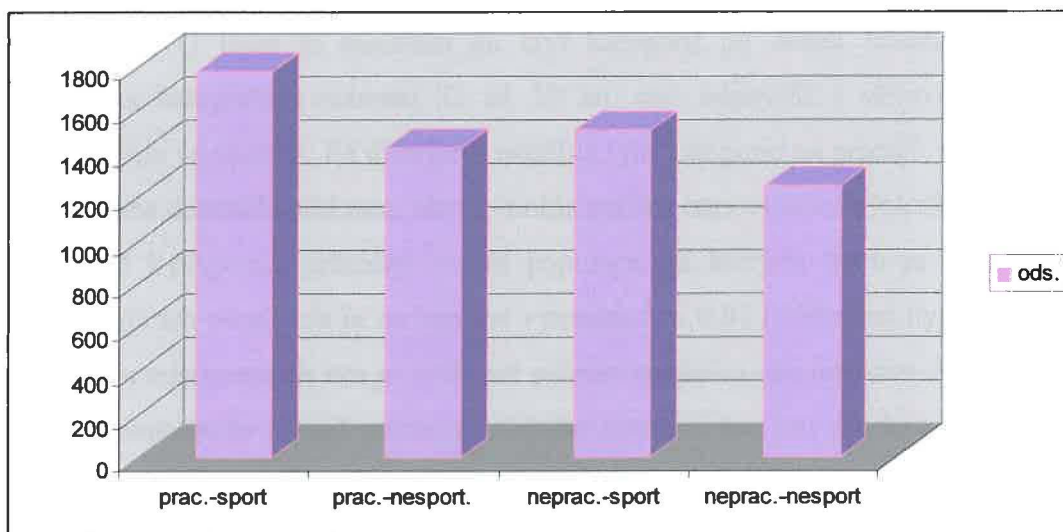
Obrázek 17

Porovnání průměrného počtu minut výdrže běhu (léger test) u jednotlivých kategorií odsouzených

Obrázek 18

Porovnání průměrného počtu metrů 12 minutového běhu jednotlivých kategorií odsouzených

8.6 Hodnocení významnosti rozdílu ve výkonech mezi populací a odsouzenými ženami

Dále jako další hledisko dělení odsouzených jsem vzala jejich věk. Dle tabulek UNIFITTESTU jsem je rozdělila do čtyř kategorií po deseti letech. Nejpočetněji je zastoupena kategorie v rozmezí 21 až 30 let, což odpovídá i věkové struktuře všech odsouzených ve věznicí. Již dále jsem nedělila tyto kategorie na pracující sportující, protože jsem neměla dostatek evidence, abych mohla zajistit odpovídající výsledky t-testu. Neměla jsem totiž k dispozici průměry civilní populace, se kterými bych je mohla srovnávat. V následujících tabulkách je na hladině významnosti 0,01 ověřována hypotéza, že průměr výsledků u odsouzených žen je nižší než průměr civilního obyvatelstva. Vzhledem k tomu, že se mi nepodařilo zajistit průměry civilního obyvatelstva pro všechny věkové kategorie, byl t-test proveden jen u některých, viz. následující tabulky. Ve všech t-testech byla tato hypotéza potvrzena.

V t-testu jsem hodnotila, zda existuje odlišnost výběrového průměru od teoretické hodnoty. K výpočtům jsem využila směrodatnou odchylku výběrového souboru, 90% interval spolehlivosti na základě hladiny významnosti 0,01 a 0,05. V tabulkách jsou dále uvedeny dolní a horní meze, mezi kterými by se měly pohybovat výsledky náhodného výběru s právě n počty (každá kategorie jině), s 90% spolehlivostí. Výsledky jsou uvedeny v tabulkách 19 až 22.

Tabulka 19

Dílčí výsledky věkové kategorie 21-30 let

21-30						
	Věk	Dálka (cm)	leh-sed (opak.)	výdrž ve shybu (s)	leger test (s)	12 min. (m)
1.	22	163	15	5	258	2030
2.	30	105	0	4	78	520
3.	25	173	26	10	120	2250
4.	27	182	18	21	438	2480
5.	23	145	15	5	138	1830
6.	30	126	22	4	240	1380
7.	30	132	12	6	258	1720
8.	30	125	21	12	138	1480
9.	23	182	40	11	360	2240
10.	24	131	24	6	378	2060
11.	26	180	10	13	198	1520

12.	28	129	15	5	180	1350
13.	27	148	30	18	258	2330
14.	25	198	24	31	378	2410
15.	26	110	2	1	18	630
16.	29	97	4	1	258	1740
17.	23	128	35	14	498	2120
18.	26	158	28	28	300	2420
19.	25	169	20	15	318	1810
20.	27	105	3	0	78	1120
21.	27	165	35	12	378	1870
22.	30	131	29	10	138	1530
23.	25	145	9	23	198	1920
24.	26	143	19	3	78	980
25.	24	102	26	2	198	1450
26.	23	177	30	0	240	1740
27.	28	221	31	16	318	2300
28.	22	117	15	5	300	1600
29.	27	148	20	6	300	1800
30.	25	76	20	4	258	1850
31.	24	88	0	0	138	1350
32.	28	144	25	8	258	2020
33.	27	138	15	15	300	2260
34.	28	78	0	3	0	370
35.	27	96	3	2	138	1120
36.	25	65	2	3	138	1230
průměr		136,67	17,86	8,94	229,8	1689,72
n-počet		36,00	36,00	36,00	36,00	36,00
směr. odchylka		36,22	11,19	7,92	116,4	539,82
90% interval spolehlivosti						
průměr unifittestu		180	32,5	14		2200,5
t₁		1,69	1,69	1,69		1,69
t		-0,20	-0,22	-0,11		-0,16
dol.mez		126,46	14,71	6,71		1537,67
hor.mez		146,87	21,01	11,18		1841,77
m < m₁						
t > t₁						
platí, že jakýkoli náhodný výběr 36 ods. nebude mít větší průměr dosažených výsledků na hladině významnosti 0,01						

Tabulka 20

Dílčí výsledky věkové kategorie 31-40 let

31-40						
	Věk	Dálka (cm)	leh-sed (opak)	výdrž ve shybu (s)	leger test (s)	12 min. (m)
1.	37	124	10	5	78	1550
2.	39	119	28	3	120	2040
3.	34	197	31	12	438	2350
4.	33	170	18	8	318	1630
5.	38	175	21	8	318	1570
6.	40	131	12	12	198	1550
7.	33	115	14	5	258	1320
8.	36	95	6	0	60	470
9.	40	145	17	6	180	1660
10.	32	138	29	15	360	2310
11.	34	143	12	5	120	740
12.	39	103	11	1	60	1760
13.	32	170	0	5	138	730
14.	36	161	30	3	60	2300
15.	32	125	10	7	198	1930
16.	36	148	21	12	240	2100
17.	33	123	18	3	240	1610
18.	31	120	30	13	258	1940
19.	35	98	25	6	180	1700
průměr		136,84	18,05	6,79	201	1645,26
n-počet		19,00	19,00	19,00	19,00	19,00
suma rozdílů		14102,53	1478,95	327,16	3516	5083673,68
směr. odchylka		27,99	9,06	4,26	108,6	531,44
90% interval spolehlivosti		164	26			2035,5
	t_1	1,73	1,73			1,73
	t	-0,22	-0,20			-0,17
	dolní mez	125,74	14,46			1434,46
	horní mez $m < m_1$	147,94	21,65			1856,06
	$t > -t_1$					
	platí, že je hypotéza potvrzena!!!					
	platí, že jakýkoli náhodný výběr 19 ods. nebude mít větší průměr dosažených výsledků na hladině významnosti 0,01					

Tabulka 21

Dílčí výsledky věkové kategorie 41-50 let

41-50						
	Věk	Dálka (m)	leh-sed (opak.)	výdrž ve shybu (s)	leger test (s)	12 min. (m)
1.	47	79	10	0	60	840
2.	44	114	6	9	78	1450
3.	45	120	6	3	120	1250
5.	44	99	1	0	78	660
6.	45	80	1	4	120	560
7.	48	56	0	0	18	630
8.	43	148	14	1	198	1870
9.	49	60	4	0	18	450
10.	43	130	11	7	138	1410
11.	48	71	1	0	60	540
12.	41	94	5	0	60	820
13.	47	83	8	1	60	900
průměr		94,50	5,58	2,08	84	948,33
n-počet		12,00	12,00	12,00	12,00	12,00
rozdíl/n-1		816,45	20,27	9,54	45	198742,42
směr. odchylka		28,57	4,50	3,09	51,6	445,81
průměr unifittestu		148	20,5			1865,5
90% interval spolehlivosti	t_1	1,78	1,78			1,78
	t	-0,54	-0,96			-0,59
	dolní mez	79,80	3,27			719,00
	horní mez	109,20	7,90			1177,66
	3,4641016					
$m < m_1$						
$t > -t_1$						
platí, že je hypotéza potvrzena!!!						
platí, že jakýkoli náhodný výběr 13 ods. nebude mít větší průměr dosažených výsledků na hladině významnosti 0,01						

Tabulka 22

Dílčí výsledky věkové kategorie 51-60 let

51-60						
	Věk	Dálka (m)	leh-sed (opak.)	výdrž ve shybu (s)	leger test (s)	12 min. (m)
1.	54	100	0	2	120	1460
2.	60	100	0	5	60	1250
3.	58	71	8	0	0	990
4.	58	89	4	7	60	550
5.	53	110	15	5	78	1500
6.	56	105	1	0	18	420
průměr		95,83	4,67	3,17	55,8	1028,33
n-počet		6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
směr. odchylka		14,02	5,92	2,93	42,6	460,06
průměr unifittestu		130	14			1715,5
90% interval spolehlivosti	t₁	1,94	1,94			1,94
	t	-0,99	-0,64			-0,61
	dolní mez	84,71	-0,03			663,40
	horní mez	106,95	9,36			1393,27
m < m1 t < -t1 NEPRAVDA						
platí, že jakýkoli náhodný výběr 6 ods. nebude mít větší průměr dosažených výsledků na hladině významnosti 0,01						

9 Závěry

Záměrem mé diplomové práce bylo zjistit a zhodnotit podmínky pro sportovní aktivity ve věznici. Stanovit celkovou účast v nabízených aktivitách věznice a zájem o sportovní aktivity. Porovnat pomocí t-testu motorickou úroveň odsouzených žen s výsledky normální populace.

Výsledky šetření ukázaly, že sportovní aktivitu si podle dotazníků zvolila více jak polovina odsouzených žen. Sport provozují ve věznici dvě třetiny odsouzených žen. Nejvíce sportujících je zařazených v typu věznice dozor a to 191. Z celkového počtu 43 nabízených aktivit je 10 sportovních a nejoblíbenější jsou sportovní aktivity a posilování. Podmínky pro sport ve věznici jsou hodnoceny jako dostatečné. Odsouzené mají k dispozici posilovnu, místnost určenou pro stolní tenis a venkovní hřiště. Výrazně však chybí tělocvična a to hlavně v zimním období. V současné době se vedoucí aktivit potýkají s nedostatkem sportovního vybavení a to hlavně míčů na volejbal, košíkovou a kopanou. Úroveň vybavení je dána finančními možnostmi věznice, ty jsou rozdělovány jednotlivým vedoucím aktivit. Dále jsem přesvědčena, že ke zkvalitnění pohybové terapie, abreakční a relaxační terapii a dalších aktivit by přispělo zbudování menší místnosti umístěné v klidné části věznice. Místnost by měla být vybavena zrcadly kobercem, karimatka a aparaturou.

Podle dotazníků si více jak polovina odsouzených myslí, že je ve věznici nedostatečné sportovní vybavení, což se shoduje s mým zjištěním. Uvádí však, že věznice jim v oblasti sportu vychází vstříc a více jak tři čtvrtiny dotázaných uvedlo, že jsou o možnostech sportu dostatečně informováni, téměř vůbec nejsou trestáni zákazem sportu.

Podle výsledků motorických testů a jejich naměřených hodnot lze konstatovat, že odsouzené ženy dosahují v průměru nižších výsledků než civilní obyvatelé. Toto tvrzení se potvrdilo i v případě, že jsem vybrala skupinu odsouzených, jež pracují a zároveň sportují. To znamená, že se jedná o odsouzené, které mají v průběhu výkonu trestu odnětí svobody nejvíce pohybu a lze u nich očekávat, že budou dosahovat výsledků jako průměrní civilisté. I když ve věznici sportují dvě třetiny odsouzených a některé mají i více jak jednu aktivitu jejich výkony jsou nižší.

Podle zjištěných výsledků se domnívám, že je potřeba věnovat zvýšenou pozornost sportovním činnostem ve věznici, zvláště pak u žen, které mají delší trest. Důvod odlišných výsledků vidím v rozdílnosti podmínek u odsouzených žen a u normální populace.

V civilním životě člověk tráví více času pohybem, má možnost volného pohybu. Uvzněním tuto volnost ztrácí. Dalším důvodem však mohou být i zdravotní problémy některých odsouzených, ale i lenost a pohodlnost. Svou úlohu zde mohou sehrát i nevyhovující podmínky a nedostatek vybavení. Pohyb je základní projev života, ovlivňuje veškeré pochody v našem těle a patří k preventivním zdravotním prostředkům. Proto si myslím, že je nutné provozovat sportovní činnost ve věznici a předcházet tak nemocem, které způsobuje nedostatek pohybu.

Přínos práce vidím v tom, že je nutné zlepšit podmínky a vybavení věznice pro sportovní činnost. Snažit se motivovat odsouzené k účasti ve sportu, zlepšit vedení a náplň aktivit. Popřípadě změnit výběr aktivit, podle přání odsouzených, aby se jich do sportovní činnosti ve věznici zapojilo co nejvíce. Pro vedoucí aktivit – vychovatele, lektory instruktory a terapeuty je nezbytná zpětná vazba. Zjištění, že odsouzeným sportovní aktivity programu zacházení přinášejí nové informace, zábavu, že nabývají či si prohlubují své znalosti a dovednosti.

10 Soupis použité literatury

1. BAJCURA, L. Věznice Světlá nad Sázavou před otevřením. Praha: *České Vězeňství*, Vězeňská služba České republiky. 2000, č. 2, s. 3, ISSN 1213-9297.
2. HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1999. 278 s. ISBN 80-246-0030-7.
3. HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 583 s. ISBN 80-7178-820-1.
4. HOŠEK, V. a kol. *Využití tělesné výchovy a sportu jako sociálně formativního prostředí ve věznicích pro mladistvé*. In. JANÁK, V. *Tělesná výchova a sport jako sociálně formativní prostředí*. Sborník ze semináře společensko – vědní sekce FTVS UK, věnování problematice resocializace vězňů, březen 1995. Praha: Karolinum, 1997.
5. KOVAŘÍK, J. a kol. *Vybrané otázky problematiky žen a mladistvých ve věznicích*. 1. vyd. Praha: Český helsinský výbor, 2003. 80 s. ISBN 80-86436-13-6.
6. MAKARIUSOVÁ, V. *Penologie*. Praha: Sociálně právní institut, 1997. 114 s.
7. MAŘÁDEK, V. *Vězeňství*. 1. vyd., Ostrava: Ostravská Univerzita v Ostravě, 2005. 203 s. ISBN: 80-7368-002-5.
8. MĚKOTA, K. a kol. *UNIFITTEST (6-60)*. Praha: FTVS UK, 2002. 65 s. ISBN 80-86317-18-8.
9. MORAVCOVÁ, J. *Proces resocializace odsouzených žen*. Ústí nad Labem, 2005. 46 str. Diplomová práce na Fakultě sociálně ekonomické Univerzity Jana Evangelisty Purkyně na katedře sociální práce. Vedoucí práce Martina Kadlecová.
10. NEDBÁLKOVÁ, K. *Spoutaná Rozkoš Sociální (re)produkce genderu a sexuality v ženské věznici*. 1. vyd., Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2006. 198 s. ISBN: 80-86429-65-2.
11. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.
12. OJA, P., TUXWORTH, B. *Eurofit for adults*. Strassbourg: Concil of Europe, 1995.
13. POKORNÁ, J. *Psychika odsouzených žen ve věznici s dozorem*. Olomouc, 2005. 56 str. Diplomová práce na Filozofické fakultě Univerzity Palackého na katedře psychologie. Vedoucí práce Z. Vtípil.
14. POKORNÁ, K. *Výkon trestu odnětí svobody žen (Specifikace resocializačních programů)*. Praha, 2003. 43 s. Bakalářská práce. Policejní akademie ČR. Katedra kriminologie. Vedoucí práce Vratislava Černíková.

15. RYCHTECKÝ, A. a kol. *Monitorování účasti mládeže ve sportu a pohybové aktivitě v České Republice*. 1. vyd. Praha: FTVS UK, 2006. 108 s. ISBN 80-86317-44-7.
16. SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 1. vyd. 2006. 230 s. ISBN 80-246-1290-9
17. ŠTUMBAUER, J. *Základy vědecké práce v tělesné kultuře*. Č. Budějovice: PF, 2. vyd. 1990. 85 s. ISBN 80-7040-018-8.
18. VINTRLÍKOVÁ, M. *Tělesná výchova a sport odsouzených osob*. Praha, 2005. 96 s. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na katedře pedagogiky, psychologie a didaktiky. Vedoucí práce Pavel Tilinger.
19. WEST, T. *Ženy, gramotnost a trest odnětí svobody*. Praha: *České Vězeňství*, Vězeňská služba České republiky. 1994, č. 4, s. 3, ISSN 1213-9297.
20. *Výroční zpráva Věznice Světlá nad Sázavou 2005, 2006*, Věznice Světlá nad Sázavou 15 s, 26 s, 34 s.

Zákony a přepisy:

- Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů
- Vnitřní řád Věznice Světlá nad Sázavou pro odsouzené ženy zařazené do věznice s dozorem, s ostrahou, se zvýšenou ostrahou a pro mladistvé
- Zákon č. 365/1999 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob zařazených do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody
- Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Metodický list č. 6/2007, kterým se stanovují evidenční a dokumentační náležitosti aktivit programu zacházení: GRŠV, Praha.
- Metodický list č. 15/2007 kterým se stanoví pravidla a principy hodnocení odsouzených osob umístěných ve výkonu trestu: GRŠV, Praha

Elektronické zdroje:

<http://www.vscr.cz> [cit.2005-3-18]

<http://www.vscr.cz/clanky/> [cit.2007-2-2]

Rozhovory:

Mgr. Kadlecová M. – zástupkyně vedoucího oddělení výkonu trestu a vazby ve Věznici Světlé nad Sázavou.

Mgr. Míčová M. – speciální pedagog ve Věznici Světlá nad Sázavou.

Ing. Fůterová L. – vychovatelka na výstupním oddělení Věznice Světlá nad Sázavou

Mgr. Klímová I. – terapeutka na oddělení bezdrogové zóny ve Věznici Světlé nad Sázavou.

Přílohová část

Seznam příloh

- Příloha č.1: Dotazník
- Příloha č.2: Projekt aktivity - abreakce a relaxace
- Příloha č.3: Projekt aktivit - sportovních aktivit
- Příloha č.4: Časový rozvrh dne ve Věznici Světlá nad Sázavou
- Příloha č.5: Komplexní zpráva o odsouzeném
- Příloha č.6: Program zacházení ve výkonu trestu odnětí svobod
- Příloha č.7: Vyhodnocení programu zacházení
- Příloha č.8: Věkové složení odsouzených k 6.2.07
- Příloha č.9: Týdenní plán aktivit programu zacházení
- Příloha č. 10: Věznice Světlá nad Sázavou
- Příloha č. 11: Kulturní místnost s pódium ve věznici
- Příloha č. 12: Venkovní hřiště věznice
- Příloha č. 13: Posilovna pro odsouzené ve věznici
- Příloha č. 14: Místnost určená na stolní tenis
- Příloha č. 15: Hřiště na plážový volejbal

-chci být tělesně zdatná
-sport mírní sexuální potřeby
-dobří sportovci tu mají obdiv
-kdo je sportovec, má to lehčí u
personálu
-kdybych dříve sportovala, dnes bych
tu nebyla

23. Proč nesportujete?
24. Přála by jste si, aby při sportech ve věznici byly vytvořeny skupiny podle výkonnosti?
Ano Ne
25. Přála by jste si, aby i začátečníci měli šanci na úspěch? Ano Ne
26. Chtěla by jste se podílet na organizaci sportu ve vězení? Ano Ne
27. Jaké si myslíte, že jsou ve vězení podmínky pro sport?
Vynikající
Velmi dobré
Dobré
Dostačující
Nedostačující
28. Máte ve vězení dostatečné sportovní vybavení? Ano Ne
29. Vychází Vám vedení věznice v oblasti sportu vstříc? Ano Ne
30. Kouříte ve vězení? Ano Ne
31. Kolik cigaret denně ve vězení vykouříte?
32. Jaké máte vzdělání?základní
.....střední / výuční list
.....úplné střední odborné
.....vysokoškolské
33. Kolik je Vám let?
34. Jste ve vězení poprvé? Ano Ne
35. Na kolik měsíců, let jste ve vězení?
36. Jaký trestný čin jste spáchala?
37. Litujete toho, co jste udělala? Ano Ne
38. Sledujete ve vězení v televizi sportovní přenosy Ano Ne
39. Které druhy sportu to jsou?.....
40. Jaký je Váš úplně nejoblíbenější sport?

Příloha číslo 2.

PROJEKT

Skupina technik – abreakce a relaxace

Vedoucí aktivity: vychovatel terapeut Mgr. Jaroslav Hradecký

Místo konání: psychoterapeutická místnost budovy A a tělocvična

Termín konání: dle rozpisu, pětkrát týdně, celkem devět a půl hodiny

Cíl projektu:

Hlavním cílem projektu je naučit odsouzené odreagovat se od zátěže stresu a dosáhnout psychického a fyzického stavu po relaxaci. Naučit odsouzené relaxovat a následně dosáhnout odstranění tenzí a souvisejících problémů.

Obsah:

Obsahem projektu je zapojení odsouzených potýkajících se s problémy pocitu přetrvávajícího napětí a z toho plynoucích nežádoucích projevů v jejich jednání, jako podrážděnost či sklíčenost. Využít speciální psychoterapeutické místnosti budovy A či tělocvičny. Zapojit odsouzené se shodnou či přibližnou indikací.

- Zahájení pozdravem, písničkou, pohybovou hrou
- Seznámení účastnic s tématem
- Seznámení se zvolenou technikou či technikami, pokud pokračuje téma z minulého zaměstnání, provést připomenutí
- Seznámení s novou technikou pomocí výkladu a ukázky
- Návuk techniky a její provádění
- Protahovací a dechová cvičení
- Závěrečné zhodnocení zaměstnání zúčastněnými a vyjádření pocitů
- Závěr zaměstnání

Formy:

- skupinová

Metody

- výklad
- ukázka
- návuk technik
- řízené provádění technik
- abreakční prvky: zpěv, tanec s hudbou, krátké a dynamické závodivé hry a soutěže
- protahovací cvičení
- dechová cvičení
- autogenní trénink

Příloha číslo 3.

PROJEKT

Sportovní aktivity

Vedoucí aktivity: vychovatelka Bc. Krajíčková Vladimíra

Místo konání: Posilovna Budovy B2, venkovní hřiště věznic

Termín konání: dle rozpisu, jedenkrát týdně

Cíl projektu:

- odreagování od každodenních problémů a stresů
- získání fyzické kondice
- odstranění svalových dysbalancí
- získání pozitivního vztahu k pohybu
- smysluplné využití volného času i pobytu ve VTOS
- rozvoj zájmových oblastí odsouzených
- získávání nových informací a technik jednotlivých druhů sportu
- získávání znalostí o pravidlech jednotlivých míčových her
- naučit se kooperaci, etice při sportu
- pohybem proti somatickým onemocněním odsouzených
- poučení o možných rizicích při jednotlivých druzích sportu

Formy:

- skupinová a individuální práce
- 60 minutová aktivita

Metody:

- výklad
- ukázka
- nácvik
- hry
- protahovací cvičení
- dechová cvičení

Obsah:

Náplní sportovních aktivit je seznámit odsouzené s různými druhy sportu a důležitostí sportu pro zdravý psychický a somatický vývoj jedince. Bude se jednat v letním období především o míčové hry (basketbal, volejbal, florbal, stolní tenis, přehazovaná a fotbal), v zimě pak o kondiční cvičení a posilování, aerobik. Obsahem bude částečně edukace – získávání informací o různých cvicích, jejich správném provedení a možných rizicích.

Příloha číslo 4.

Časový rozvrh dne ve Věznici Světlá nad Sázavou

Pondělí až pátek

6.00		budíček	
6.00	-	6.15	osobní hygiena, úklid
6.20		prověrka početního stavu	
6.30	-	7.30	snídaně
7.00		zahájení pracovní doby, výdej léků	
7.30		zahájení výuky ŠVS	
7.30	-	9.00	úklid ubytoven, osobní volno
8.00	-	10.50	aktivity PZ, kulturní a sportovní činnost,
9.00	-	10.00	vycházky (ostraha, zvýšená ostraha)
11.00	-	12.30	výdej oběda
12.45		výdej léků	
13.00	-	19.00	aktivity programů zacházení, kulturní a sportovní činnost, osobní volno
15.00	-	16.30	vycházky, (ostraha, zvýšená ostraha)
17.00	-	18.15	večeře – odsouzené ženy
18.15	-	19.00	osobní volno, úklid
19.00		výdej léků	
19.40		prověrka početního stavu	
19.30	-	22.00	kulturně výchovná činnost, osobní volno, sledování televizních pořadů (dle jednotlivých DS), úklid, osobní hygiena, příprava na večerku
22. 00		večerka (pátek večerka 23. 00 hod.)	

Vycházky pro odsouzené ženy zařazené do věznice s dozorem, ve výstupním oddělení pro ods. zařazené do věznice s ostrahou a mladistvé jsou realizovány v době od 8.00 hod. do 19.00 hod., po splnění aktivit programů zacházení a dalších povinností stanovených ČRD.

Časový rozvrh dne

Sobota, neděle a svátky

7.00		budíček	
7.00	–	7.15	výdej léků
7.00	-	9.00	dodávka teplé vody, hygiena, úklid
7.15		prověrka početního stavu	
7.30	-	8.30	snídaně
8.30	-	9.30	sobota-generální úklid ubytoven
9.30	-	10.30	vycházky (ostraha, zvýšená ostraha)
8.30	-	11.00	neděle – kulturní a sportovní činnost, osobní volno, úklid
11.10	-	12.30	oběd – odsouzené ženy
12.45		výdej léků	
13.00	-	18.30	kulturní a sportovní činnost, osobní volno
13.30	-	15.30	vycházka, sportovní činnost – (ostraha, zvýšená ostraha)
19.00		výdej léků	
19.40		prověrka početního stavu	
19.30	-	23.00	osobní volno, sledování televizních pořadů (dle jednotlivých PSVD), úklid, osobní hygiena, příprava na večerku
23.00		večerka (neděle a svátek před pracovním dnem - večerka ve 22.00 hod.)	

Vycházky pro odsouzené ženy zařazené do věznice s dozorem, ve výstupním oddělení pro ods. zařazené do věznice s ostrahou a mladistvé jsou realizovány v době od 9.30 hod. do 19.00 hod., po splnění aktivit programů zacházení a dalších povinností stanovených ČRD.

Příloha číslo 5.

KOMPLEXNÍ ZPRÁVA O ODSOUZENÉM

Kód vězně:

Příjmení:

Jméno:

Eskorta: jiný důvod, schválena, 14.12.2006 Světlá nad Sázavou,

Požadavek na stravu

Chování a projevy odsouzeného na nástupním oddělení

Odsouzená se v Nástupním oddělení chovala slušně, pokyny a příkazy pracovníků VS plnila.

Ve svých věcech pořádek udržovala, pořádek a čistotu v ubytovně i zásady osobní hygieny dodržovala. V kolektivu s jinými odsouzenými problémy neměla. VŘ dodržovala.

Posouzení zpracoval:

Podpis:

Datum:

PSYCHOLOGICKÉ POSOUZENÍ ODSOUZENÉHO

Použité metody

Baum t. Hand t.

Lüscher

pozorování

rozhovor

studium spisové dokumentace

Psychologická klasifikace: bez zvláštního záznamu

Psychologická charakteristika obsahuje zejména:

významná anamnestická data: pochází z úplné rodiny, rodiče se rozvedli, když jí bylo 18 let, vztah s rodiči je dobrý, jsou v kontaktu. Má 1 sourozence. Odsouzená je svobodná, má 3letého syna, o kterého se stará její matka. Otec dítěte je nyní ve výkonu trestu, nežijí spolu. Vzdělání - základní, začala studovat Střední odborné učiliště, ale kvůli těhotenství ho přerušila. Pracovala jako dělnice. Abusus drog - pervitin, čistá 2 měsíce.

Relevantní poznatky z pozorování: dobře a ochotně spolupracuje, způsob komunikace a rozsah slovní zásoby na dobré úrovni. Pracovní tempo a koncentrace pozornosti v normě. Neverbální projev bez nápadností. Adaptace na testovou situaci dobrá, bez latencí.

Popis osobnosti (orientovaný na intelektové schopnosti, emoční stabilitu, hodnotovou orientaci, volní vlastnosti, motivační činitele chování a sociálně – psychologické dovednosti): intelektové schopnosti se orientačně pohybují v pásmu průměru, psychosociálně ne zcela zralá, emočně celkem stabilní, bez výraznějších výkyvů nálad. Temperamentově je spíše extrovertně orientovaná, lehkomyšlná, mírně tvrdohlavá a svěhlavá, s nedostatkem vůle a vytrvalosti. Má snahu se prosadit, udělat na ostatní dojem, být středem pozornosti a odlišit se od ostatních. Prozatím zaujímá obranný vyčkávací postoj a je více pesimistická a nedůvěřivá. V sociálních vztazích je přátelská, přístupná a ochotná navazovat kontakty, vnímavá, dokáže se vcítit do problémů jiných. V dlouhodobé zátěžové či konfliktní situaci hrozí určité riziko agresivního chování vůči ostatním. Vnější projevy chování zatím zvládá.

Psychologická analýza postoje odsouzeného k trestné činnosti a výkonu trestu odnětí svobody (dále jen VTOS), přijetí viny apod.: adaptace na VTOS je dobrá, rovněž tak frustrační tolerance. Schopnost volní seberegulace je zachována. Vinu přijímá.

Stanovení vhodného přístupu pracovníků Vězeňské služby ČR k odsouzenému a doporučení k programu zacházení, vč. dispozic k pracovnímu zařazení a umístění eventuální upozornění na nebezpečnost jednání odsouzeného: vhodná k zařazení do práce, vést ke smysluplnému využití času ve VT, podporovat kontakt s rodinou

Doporučení k programu zacházení

PEDAGOGICKÉ POSOUZENÍ ODSOUZENÉHO

Použité metody
analýza dokumentů
pozorování
rozhovor
studium spisové dokumentace

Vztah

- a) k rodičům: vyrůstala v úplné rodině až do svých 18 let, poté se rodiče rozvedli, s oběma v kontaktu, jejich vztahy hodnotí jako dobré
b) k příbuzným: svobodná, matkou třiletého syna, který je nyní v péči matky odsouzené, její druh (otec dítěte) je nyní ve výkonu trestu, odsouzená má ještě uvádí dobrý vztah ke svému bratranci
c) ke spoluvězněm: přátelská, empatická, otevřená, upřímná, někdy se snahou být středem pozornosti, prosadit se, hrozí menší riziko agresivního jednání v konfliktních situacích.

Poměr k práci

- a) manuální: dělnice se sklárnách, pomocná síla v charitě (učitelka dětí mladšího školního a předškolního věku - tancování)
b) mentální: 9 let ZŠ, SOU nedokončené (těhotenství - MD)

Zájmy: péče o syna, basketball, stolní tenis, tancování, keramika

Projevy svědomí, viny: náhled na trestnou činnost má, vinu a odpovědnost vidí u sebe, trestné činnosti se dopouštěla kvůli zábavě a zvyšování sebevědomí. Ve VT poprvé, soudně trestána podruhé. Zde z důvodu nevykonání OPP, původně se dopustila majetkové trestné činnosti a úvěrového podvodu, když uvedla nepravdivé údaje při koupi zboží na splátky. Ve VT její současný druh, z rodiny nikdo jiný.

Povahové klady: přizpůsobivá, přátelská, stabilní, empatická
Povahové záporny: tvrdohlavá, lehkomyšlná, nedůsledná

Projevy citu a dominující nálada: city projevuje, když mluví o svém synovi a matce, je spíše optimisticky laděná, na podmínky VTOS zcela adaptovaná

Zlozvyky a neurotické návyky: P (5 let, poslední dva měsíce nebere, i.v., společně jehly - ne, léčba - nikdy), cigarety - až 40 denně, alkohol údajně nikdy

Na co reaguje kladně: syn, možnost zaměstnání ve VT

Na co reaguje záporně: bývalý druh

Výstupní diagnostický portrét: ods. je schopna se díky svým volným vlastnostem vyhnout páčání další trestné činnosti, má silné rodinné zázemí, finanční podporu svých rodičů a silné citové pouto ke svému synovi. Její slabou stránkou pak je její lehkomyšlnost, tvrdohlavost a chybějící vzdělání. Bylo by tak vhodné si vzdělání doplnit. Určitým nebezpečím by pak mohlo být, pokud by se její druh opakovaně dopouštěl trestné činnosti.

Ods. je schopna plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby a přistupovat pečlivě k plnění všech svých povinností. Projevila velký zájem o pracovní zařazení. O podmíněčné propuštění si vzhledem k délce trestu nehodlá žádat.

Doporučení k programu zacházení:

- vytvářet a posilovat pracovní návyky
- podporovat kontakty s rodinou
- smysluplně využít volný čas ve VTOS
- motivovat k drogové abstinenci

SOCIÁLNÍ POSOUZENÍ ODSOUZENÉHO

Předcházející kontakty s koordinátorem sociální péče: neměla, poučena

Vnější sociální projev: odsouzená komunikativní, kontakt navázán bez obtíží, vstřícná, otevřená

Osobní a rodinná anamnéza: (včetně psychiatrické rodinné zátěže ...)

Odsouzená ve VTOS poprvé, z rodiny je na vazbě bratr. Pochází z úplně vlastní rodiny, matka pracuje v Kosteleckých uzeninách jako dělnice, otec zedník. Má jednoho staršího bratra. Rodiče se rozvedli v 18 letech odsouzené, přesto spolu sdílejí společnou domácnost, matka má přítele, za nímž občas dochází. Vztahy v rodině hodnotí jako velice dobré, ráda vzpomíná na bezproblémové dětství.

Po ukončení 9. třídy základní školy nastoupila do zaměstnání jako dělnice ve sklárnách, zhruba měsíc před nástupem do VTOS evidována na úřadu práce.

V 17 letech porodila syna Ladislava Berky, nar. 9.1.2003. S otcem dítěte žije na společné adrese, vztah trvá zhruba 3 roky, v rodném listu uveden není. Odsouzená hodnotí tento vztah jako perspektivní, druh nyní na vazbě v Brně. Syn v péči matky ods. v Jihlavě. Po porodu byl syn umístěn do kojeneckého ústavu z důvodu zneužívání drog matkou, po přehodnocení situace vrácen zpět do rodiny. V současné době neuvádí závislost, v minulosti zneužívání pervitinu asi 5 let. 2x konzultace u psycholožky ohledně navrácení syna.

Na návštěvy odsouzená žádá rodinné příslušníky, s nimiž taktéž koresponduje. Druha po splnění podmínek. Žádost o PP podá, zájem o práci projevuje. Občanský průkaz má doma, nežádá jeho zaslání do výkonu trestu. Poučena o možnosti spolupráce s Probační a Mediační službou, s níž již spolupracovala a o možnosti navázání spolupráce se sociálním kurátorem.

Případné vyjádření orgánů sociálního zabezpečení:

Zajištění po VTOS

Doklady: doma, nežádá zaslání

Ubytování po VTOS: Jihlava, Třebízského 22, Jihlava

Zaměstnání po VTOS: evidence úřadu práce

Doporučení k programu zacházení

- dle možností zařadit do zaměstnání

- podporovat kontakt s rodinnými příslušníky a synem

ZDRAVOTNÍ POSOUZENÍ ODSOUZENÉHO

Použité metody

Bxz, D č. 3, bez nároků na psychiku, bez ochr. léčby, aktuální zdr. stav dobrý, léky - na štítnou žlázu, epilepsie O, alergie na Brufen, alkohol O, kouří 40 cigaret (D, drogy - Pervitin - P.D. 10/06)

Typ ochranné léčby:

Forma ochranné léčby:

Poznámka:

Baum test

Psychologická diagnostická metoda grafického projektivního typu (jde o kresbu listnatého, ovocného stromu), vyvinutá K. Kochem

Hand test

Test je v současné době percipován převážně jako metody, sloužící k diagnostice a predikci agresivního chování.

Lüscherův test

Lüscherův barvový test je projektivní metodou, založenou na vyhodnocování významu preference a odmítnutí určitých barev vyšetřovanou osobou. Základní hypotézou přitom je, že volba barev je jistým způsobem závislá na některých osobnostních proměnných, na situačních stavech organismu i na objektivně působících činitelích.

Psychologická teorie barev hledá a vysvětluje souvislosti mezi volbou barvy a osobnostními charakteristikami. Vychází z předpokladu, že intenzita přijetí resp. odmítnutí barvy ukazuje na to, které psychologické potřeby subjekt preferuje, odmítá či potlačuje a jaké formy chování užívá.

Příloha číslo 6.

PROGRAM ZACHÁZENÍ VE VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

výchozí

	Cíle programu	vytvořit a posilovat pracovní návyky podporovat kontakt se synem a rodinou motivovat k drogové abstinenci smysluplně využít volný čas ve VTOS
1.	Pracovní aktivity pracovně zařadit mimo věznici	pomocné a úklidové práce Lion Products
2.	Vzdělávací aktivity Studuje ŠVS: ne Počet hodin studia na ŠVS: 0,0000	---
3.	Speciálně výchovné aktivity	běžné penitenciární působení
4.	Zájmové aktivity	ruční práce keramický kroužek sportovní aktivity stolní tenis posilovna
5.	Oblast utváření vnějších vztahů	písemně: matka, otec, bratranec, druh návštěvy: matka, otec, syn, bratranec

Přiřazené aktivity

Kód aktivity	Typ aktivity	Název aktivity
VT - Z	zájmové	ruční práce
VT - Z	zájmové	keramický kroužek
VT - Z	zájmové	sportovní aktivity
VT-Z	zájmové	Stolní tenis
VT - Z	zájmové	posilovna

Tento program zacházení jsem si zvolil a zavazuji se jej plnit datum podpis odsouzeného
datum podpis speciálního pedagoga
 Podpis ŘV/LŽŘV

Příloha číslo 7.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY VĚZNICE SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU

Vyhodnocení programu zacházení

Kód vězně:

Příjmení:

Jméno:

Umístění: A3/3

VYHODNOCENÍ PROGRAMU ZACHÁZENÍ OD 6.4.-6.8.07

Odsouzená je umístěna na ubytovně A3/3.

Ze zdravotních důvodů zařazena mezi nezaměstnané ženy. Zapojuje se však aktivně do úklidových prací na ubytovně a ve prospěch věznice. Významně se podílí na chodu a organizaci ubytovny, jako kontaktní osoba.

Vzdělávací aktivity - počítačový kroužek - navštěvuje pravidelně a zapojuje se aktivně a pečlivě se připravuje.

Spec.-vých. aktivity - arteterapie - dochází pravidelně je snaživá.

Zájmové aktivity - sportovní aktivity - docházka pravidelná, je snaživá a všechny zadané úkoly plní. Přístup k plnění povinností ve výkonu trestu odnětí svobody je hodnocen jako velice kladný.

Program zacházení rovněž i cíle plní v celém rozsahu

Oblast utváření vnějších vztahů - odsouzená udržuje pravidelný písemný kontakt s manželem, dcerou a známými. Návštěvy jsou realizovány nepravidelně.

Je zařazena v I. prostupné skupině vnitřní diferenciaci. K chování a vystupování vůči zaměstnancům vězeňské a ostatním odsouzeným nejsou žádné připomínky. Vnitřní řád věznice dodržuje, pokyny zaměstnanců vězeňské služby plní. Je snaživá a vstřícná. Udržuje vzorný pořádek v osobních věcech a na ložnici. V kolektivu odsouzených problémy nemá ani je nevyvolává.

Doporučení – bez připomínek, změna programu zacházení není nutná.

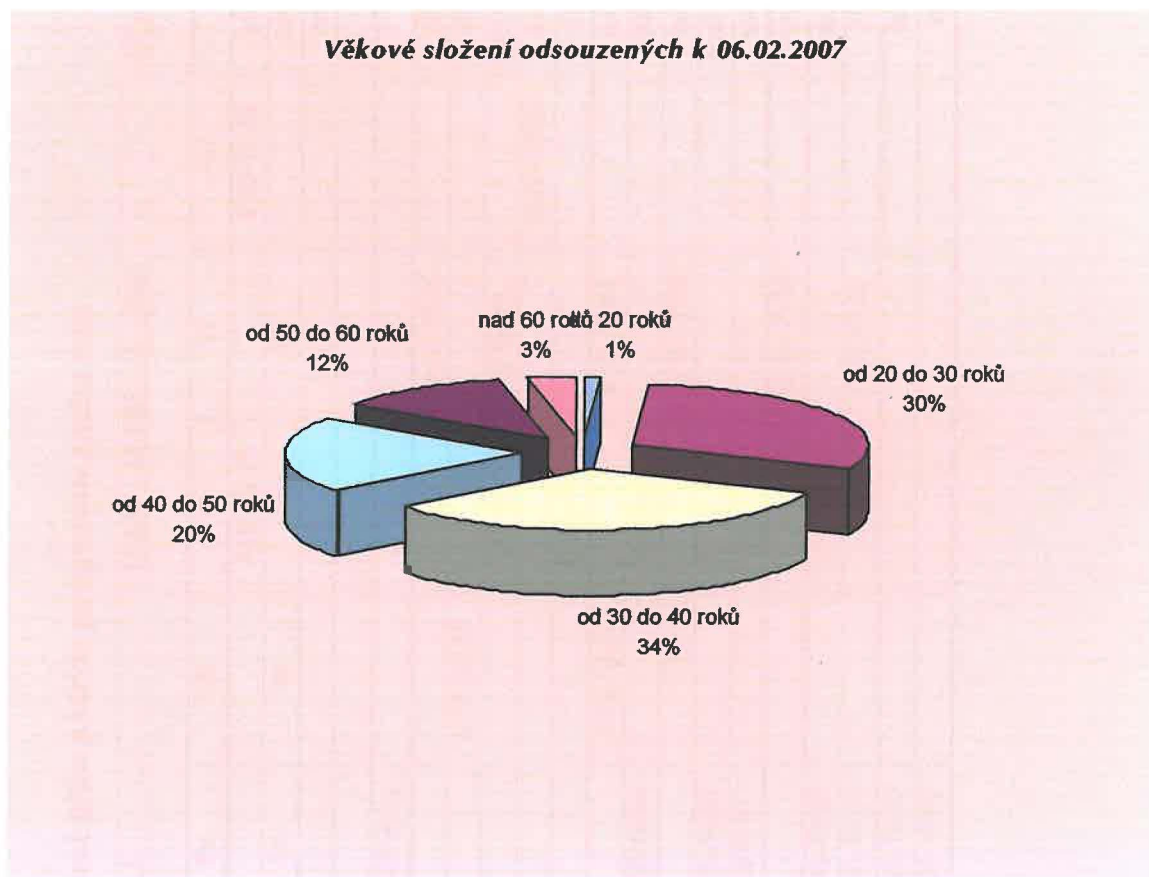
Hodnocení zpracoval:

Podpis:

Datum: 6.8.2007

Příloha číslo 8.

Věkové složení odsouzených k 6.2.07

Příloha číslo 9.

Týdenní plán aktivit programu zacházení

TYDENNÍ PLÁN AKTIVIT PROGRAMU ZACHÁZENÍ I			19.3.07 - 23.3.07 - 12. týden				A3 + A2/2
		Po	Út	St	Čt	Pá	místo konání
Mgr. HRADECKÝ	arteterapie			8:00-10:45		8:00-10:45	terapeut.mítnost
	pohybová terapie	Nc	Nc	Nc	Dv		terapeut.mítnost
	relaxační a abreakční terapie						terapeut.mítnost
	terapeutická skupina						
p.RADILOVÁ	soc.právní poradenství	18:00-19:00					
p.NOVOTNÁ	kondiční cvičení				14:45-16:30		tělocvična, hřiště
	sportovní aktivity		9:15-10:45				tělocvična, hřiště
	hudební kroužek			15:00 - 16:30 sudý týden			tělocvična
	výtvarná výchova					15:00-16:30	terapeut.mítnost
	keramický kroužek			13:00-14:30			dílna
Ing.ŠIDLÁKOVÁ	ruční práce		8:00-10:45		8:00-10:45		terapeut.mítnost
	zahradnický kroužek	14:30-16:30		15:00-16:30			exter. a inter.věznice
	zeměpisný kroužek				15:30-16:30		terapeut.mítnost
	posilovna	13:00-14:00					posilovna
	cvičení na míčích	8:00-9:15					terapeut.mítnost
Mgr.WEINGARTNER	německý jazyk				15:30-16:30		návštěvní místnost
Mgr.MÍČOVÁ	anglický jazyk	15:30-16:30					návštěvní místnost
	kurz práce na PC	18:00-19:00			9:30-10:30		PC učebna A2/2
Bc. KRAJÍČKOVÁ	sportovní aktivity	15:30-16:30					tělocvična, hřiště
	ruční práce, vyšívání	18:00-19:00					kult.mítn. A2/2

Příloha číslo 10.

Věznice Světlá nad Sázavou

Příloha číslo 11.

Kulturní místnost s pódiumem ve věznici

Příloha číslo 12.

Venkovní hřiště Věžnice

Příloha číslo 13.

Posilovna pro odsouzené ve věznici

Příloha číslo 14.

Místnost určená na stolní tenis

Příloha číslo 15.

Hřiště na plážový volejbal

